

Raport z ogólnopolskiego badania ankietowego na temat postaw wobec palenia tytoniu

Warszawa, luty 2011

SPIS TREŚCI

Spis Treści	2
Informacje o badaniu	3
1. Metodologia badań	4
2. Wyniki	6
2.1 PALENIE TYTONIU.....	6
2.1.1 ROZPOWSZECHNIENIE PALENIA TYTONIU.....	6
2.1.2 CODZIENNE PALENIE WG CZYNNIKÓW SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNYCH	6
2.1.4 BYLI PALACZE.....	10
2.1.5 NIGDY NIE PALĄCY.....	11
2.2 BIERNE NARAŻENIE NA DYM TYTONIOWY.....	11
2.2.1 DOM	11
2.2.2 MIEJSCE PRACY RESPONDENTA.....	12
2.2.3 ZAKŁAD PRACY	13
2.2.4 LOKALE GASTRONOMICZNE	14
2.2.5 PLACÓWKI SŁUŻBY ZDROWIA	16
2.2.6 PLACÓWKI EDUKACYJNE	16
2.2.7 OBIEKTY KULTURALNE	17
2.2.8 OBIEKTY SPORTOWE I REKREACYJNO-WYPOCZYNKOWE.....	18
2.2.9 ŚRODKI I OBIEKTY PUBLICZNEGO TRANSPORTU	19
2.2.10 URZĘDY I INSTYTUCJE PAŃSTWOWE I SAMORZĄDOWE.....	19
2.2.11 CENTRA HANDLOWE	20
2.2.12 PALENIE W OBECNOŚCI INNYCH OSÓB.....	21
2.2.13 OPINIE NA TEMAT SZKODLIWOŚCI BIERNEGO PALENIA	21
2.3 STOSUNEK DO CAŁKOWITEGO ZAKAZU PALENIA W MIEJSCACH PUBLICZNYCH I PRACY.....	22
2.3.1 WSZYSTKIE MIEJSCA, GDZIE PRZEBYWAJĄ NIEPALĄCY	22
2.3.2 ZAKŁAD PRACY	23
2.3.3 LOKALE GASTRONOMICZNE	24
2.3.4 PLACÓWKI SŁUŻBY ZDROWIA	26
2.3.5 PLACÓWKI EDUKACYJNE	26
2.3.6 OBIEKTY KULTURALNE	27
2.3.7 OBIEKTY SPORTOWE I REKREACYJNO-WYPOCZYNKOWE.....	27
2.3.8 ŚRODKI I OBIEKTY PUBLICZNEGO TRANSPORTU	28
2.3.9 URZĘDY I INSTYTUCJE PAŃSTWOWE I SAMORZĄDOWE.....	29
2.3.10 CENTRA HANDLOWE	30
2.3.11 OCENA SKUTECZNOŚCI ZAKAZU PALENIA W MIEJSCACH PUBLICZNYCH	31
2.3.12 MIEJSCA, W KTÓRYCH ZAKAZ NIE JEST PRZESTRZEGANY.....	31
2.3.13 PROSZENIE OSÓB PALĄCYCH O NIEPALENIE W MIEJSCACH NIEDOZWOLONYCH.....	32
2.3.14 WPŁYW ZAKAZU PALENIA W MIEJSCACH PUBLICZNYCH NA DECYZJE OSÓB PALĄCYCH O RZUCENIU PALENIA.....	33
2.3.15 ODWIEDZANIE MIEJSC, W KTÓRYCH PRZED WPROWADZENIEM ZAKAZU BYŁO SIĘ NARAŻONYM NA DYM TYTONIOWY.....	34
2.4 ANTYTYTONIOWE KAMPANIE SPOŁECZNE	35
2.4.1 OCENA WPŁYWU KAMPANII SPOŁECZNYCH NA ZWIĘKSZENIE SIĘ POZIOMU WIEDZY O SZKODLIWOŚCI PALENIA TYTONIU.....	35
2.4.2 ZNAJOMOŚĆ ANTYTYTONIOWYCH KAMPANII SPOŁECZNYCH	35
3. Podsumowanie wyników	37
4. Wnioski	41
5. Maksymalny błąd pomiaru.....	42
6. Kontrola realizacji i jakości badania w TNS OBOP	43
7. Kwestionariusz.....	45

INFORMACJE O BADANIU

KLIENT:	Główny Inspektorat Sanitarny, Stowarzyszenie Manko
TEMAT:	Raport z ogólnopolskiego badania ankietowego na temat postaw wobec palenia tytoniu
TERMIN REALIZACJI BADAŃ:	3-6 luty 2011
PRÓBA	Losowa, reprezentatywna 1005 Polaków w wieku 15 i więcej lat
METODOLOGIA BADANIA:	Wywiady bezpośrednie w domach respondentów
AUTOR RAPORTU:	Agata Zadrożna
INSTYTUCJA BADAWCZA:	TNS OBOP

Niniejszy raport został przygotowany w ramach projektu "Odświeżamy nasze miasta. TOB3CIT (Tobacco Free Cities)" koordynowanego przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz w ramach projektu „Lokal Bez Papierosa” koordynowanego przez Stowarzyszenie Manko.

Badanie zostało zrealizowane dzięki dotacji Światowej Fundacji ds Walki z Chorobami Płuc (ang. World Lung Foundation) z pomocą finansową Bloomberg Philanthropies.

Za treść niniejszego raportu wyłączna odpowiedzialność ponoszą jego autorzy i w żadnych okolicznościach treść niniejszego raportu nie może być uznawana za odzwierciedlenie stanowiska Międzynarodowej Unii ds. Zwalczenia Gruźlicy i Chorób Płuc (Unii) lub Darczyńców.

1. METODOLOGIA BADAŃ

Cel, założenia i przedmiot badań

Badanie zostało zrealizowane przez TNS OBOP na zlecenie Głównego Inspektoratu Sanitarnego oraz Stowarzyszenia Manko. Stanowi ono kontynuację badań prowadzonych przez Fundację „Promocja Zdrowia” i Centrum Onkologii – Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie w ostatnich 40 latach. Głównym celem badania było dokonanie oceny postaw wobec palenia tytoniu wśród dorosłej (w wieku 15 i więcej lat) populacji Polski oraz stosunku społeczeństwa polskiego do wybranych elementów polityki zdrowotnej ograniczającej palenie.

Organizacja badań

Badanie zostało przeprowadzone przez TNS OBOP na zlecenie Głównego Inspektoratu Sanitarnego oraz Stowarzyszenia Manko. Zostało wykonane w terminie 3-6 lutego 2011 roku techniką wywiadów bezpośrednich w domach respondentów na reprezentatywnej, liczącej 1005 osób, próbie ludności Polski powyżej 15 roku życia.

Wyniki najnowszego badania porównane zostały z wynikami badania zrealizowanego przez Fundację „Promocja Zdrowia” we współpracy z TNS OBOP w terminie 23-26 lipca 2009 roku metodą wywiadu kwestionariuszowego na reprezentatywnej, liczącej 1003 osoby, próbie ludności Polski powyżej 15 roku życia.

Źródła danych i dobór badanej próby

Losowania próby dokonano z operatu Głównego Urzędu Statystycznego, utworzonego na bazie najbardziej aktualnego zbioru rejonów statystycznych. W ten sposób wylosowana została próba ogólnopolska licząca 50 tys. mieszkań, z której następnie wylosowano sub-próby liczące 1000 mieszkań (1000 osobowe). W badaniu zastosowany został dobór metodą „random-route” (ustalonej ścieżki), polegającą na losowaniu adresów startowych oraz doborze w ich bezpośrednim otoczeniu, według ściśle określonych zasad, wyznaczonej liczby następnych adresów. W tym przypadku każdy wylosowany adres stanowił punkt startowy dla zrealizowania tylko jednego adresu. W celu zapewnienia reprezentatywności próby, losowania adresów dokonano w sposób warstwowy, najpierw ustalając określone klasy miejscowości w ramach województw (warstwa wiejska; warstwa miejska, w skład której wchodzi miasta do 100 tysięcy mieszkańców; warstwa miejska, w skład której wchodzi miasta powyżej 100 tysięcy mieszkańców), a następnie zidentyfikowano grupy respondentów (co najmniej pięcioosobowe) mieszkających w swoim bezpośrednim sąsiedztwie (punkty realizacji terenowej). W warstwach wiejskich, punkty realizacji terenowej stanowiły obszary obwodu spisowego; w warstwach miejskich – obszary gmin. Próba losowana była czterostopniowo – w pierwszym etapie w każdej warstwie losowane były gminy, w drugim – rejony spisowe w gminach, w trzecim – obwody spisowe

w rejonach, w czwartym – mieszkania w obwodach. Losowanie odbywało się proporcjonalnie do liczby mieszkań zarejestrowanych w każdej jednostce podziału terytorialnego (warstwach, gminach, rejonach i obwodach).

Na poziomie gospodarstwa domowego dobór uczestników badania następuje zgodnie z regułą ostatnich urodzin, która zapewnia losowy dobór respondenta. Ankieter wybiera tę osobę, która jako ostatnia miała urodziny. Wszystkie osoby 15+ spisywane są w specjalnej tabeli, gdzie podawane są dokładne daty urodzin, w szczególności miesiące i dni. Właśnie miesiąc i dzień stanowią podstawę określenia bliskości urodzin. Ankieter wybiera tę osobę, która jako ostatnia miała urodziny czyli np. spośród dwóch osób, gdzie pierwsza urodziła się 12 kwietnia, a druga 22 listopada, ankieter, przeprowadzając badanie w lutym, wybiera osobę urodzoną w listopadzie, natomiast w sierpniu – wybiera tę urodzoną w kwietniu.

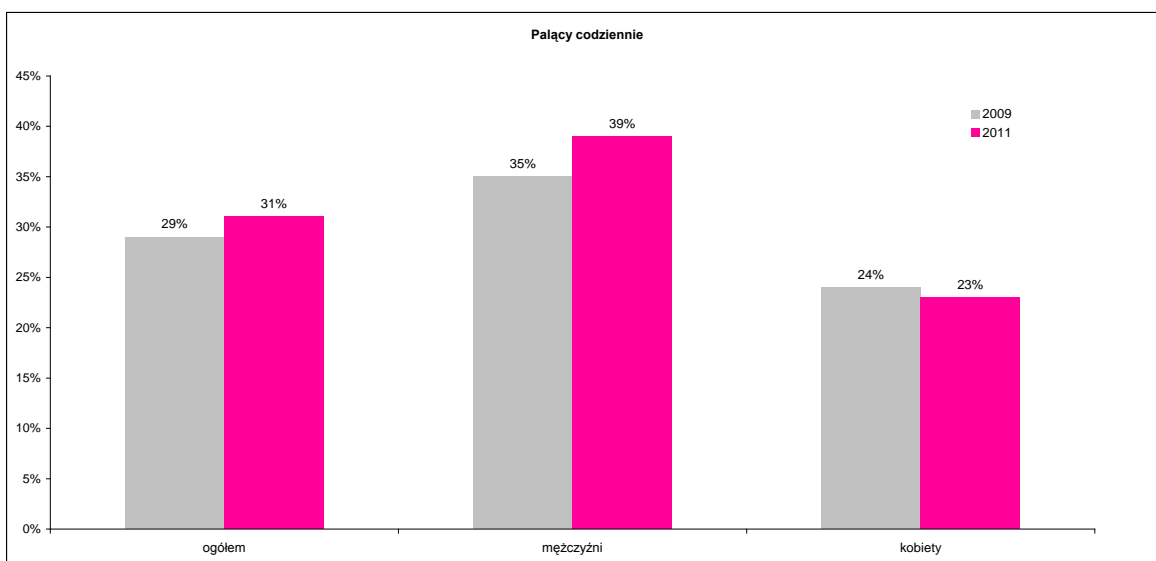
2. WYNIKI

2.1 PALENIE TYTONIU

2.1.1 ROZPOWSZECHNIENIE PALENIA TYTONIU

Do nałogowego (codziennego) palenia tytoniu przyznaje się prawie co trzeci (31%) Polak w wieku 15 i więcej lat. Jest to wynik porównywalny z wynikiem z 2009 roku, kiedy codzienne palenie tytoniu zadeklarowało 29% respondentów.

Kobiety palą wyraźnie rzadziej od mężczyzn – odpowiednio 23% kobiet i 39% mężczyzn. W porównaniu z 2009 rokiem zauważyć można wzrost odsetka mężczyzn deklarujących regularne palenie o 4 punkty procentowe. W przypadku kobiet odsetek codziennie palących nie zmienił się w sposób istotny.

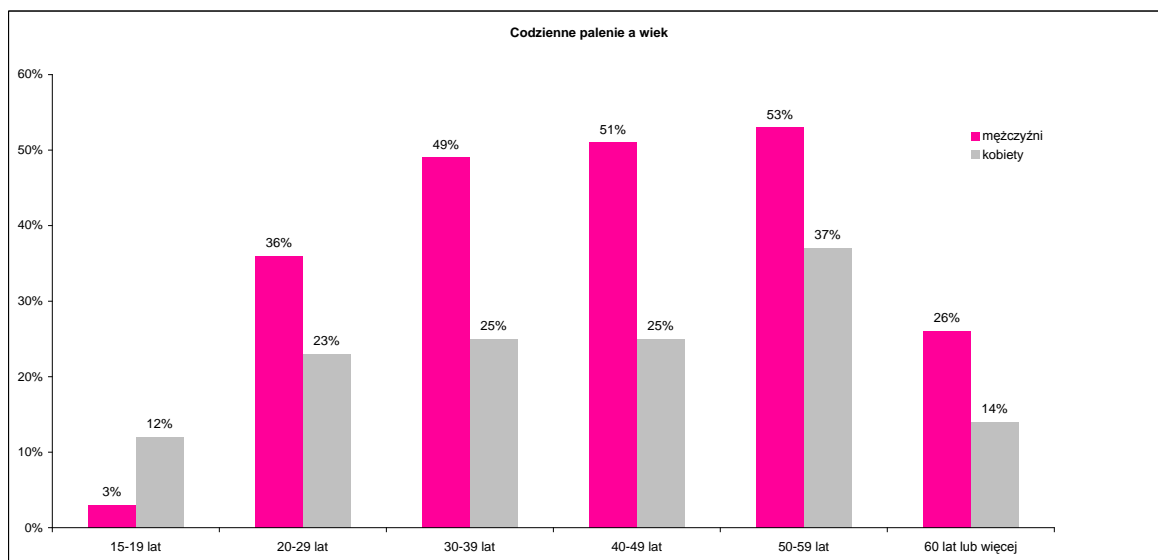
2.1.2 CODZIENNE PALENIE WG CZYNNIKÓW SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNYCH

WIEK

Odsetek osób regularnie palących najniższy jest wśród nastolatków, zarówno wśród kobiet (12%), jak i wśród mężczyzn (3%). W kolejnych grupach wiekowych proporcja osób palących zwiększa się, szczególnie jest to widoczne wśród mężczyzn – codziennie pali 36% dwudziestolatków, 49% trzydziestolatków, 51% czterdziestolatków i aż 53% pięćdziesięciolatków. Wśród kobiet nie ma

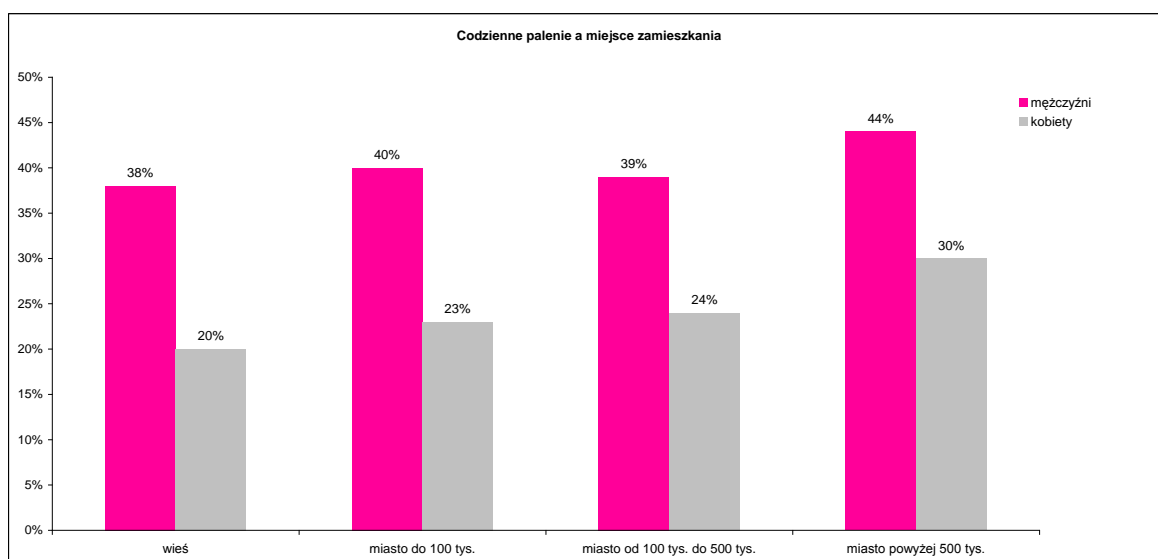
większych różnic pomiędzy dwudziestolatkami (23%), a trzydziesto i czterdziestolatkami (po 25%), jednak w grupie wiekowej 50-59 lat odsetek palących kobiet wzrasta do 37%.

Polacy, którzy osiągnęli 60 rok życia, palą znacząco rzadziej od młodszych – 26% mężczyzn i 14% kobiet.

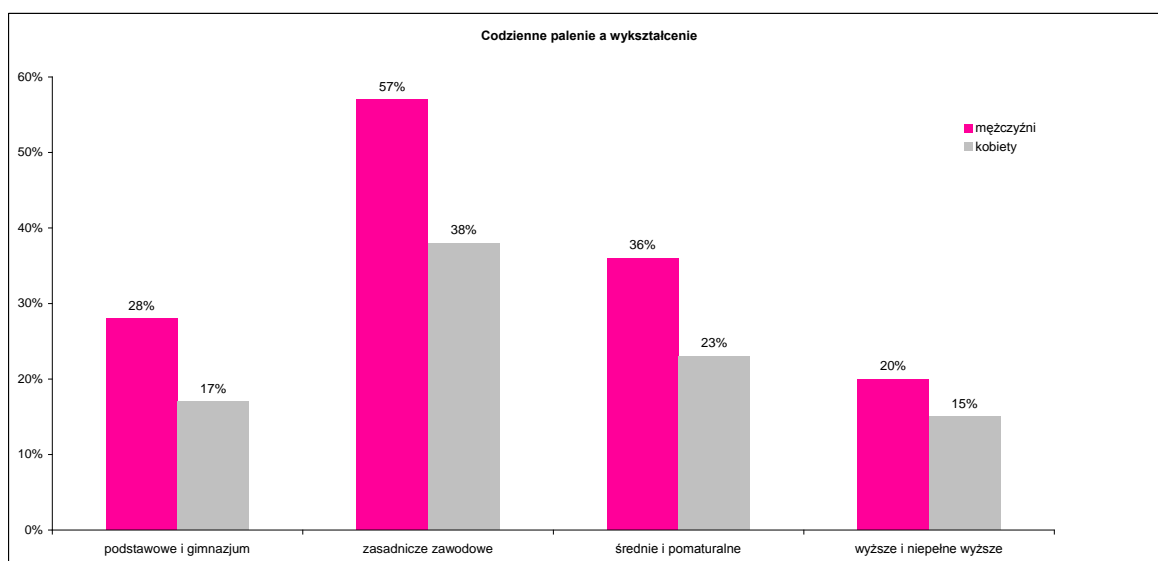
MIEJSCE ZAMIESZKANIA

Palenie tytoniu w dość niewielkim stopniu uzależnione jest od miejsca zamieszkania respondentów, jednak zarówno na wsi, jak i w miastach mężczyźni palą wyraźnie częściej od kobiet. Stosunkowo najrzadziej palą regularnie mieszkańcy wsi – 38% mężczyzn i 20% kobiet, a najczęściej nałogowe palenie tytoniu dotyczy mieszkańców miast powyżej 500 tys. – 44% mężczyzn i 30% kobiet.

WYKSZTAŁCENIE

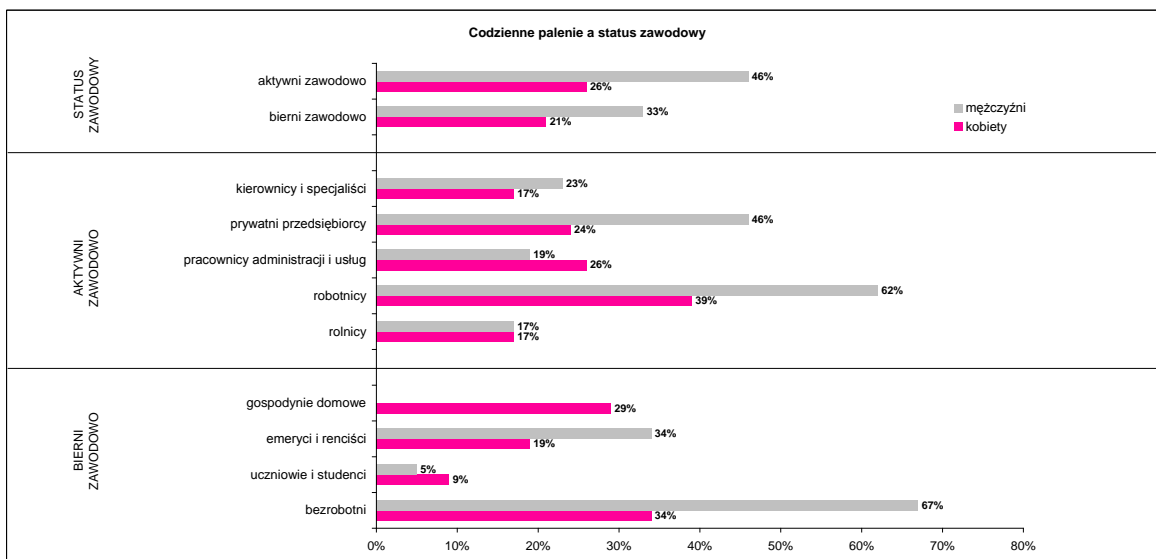
Niezależnie od płci zdecydowanie najczęściej codziennie sięgają po tytoń Polacy z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 57% mężczyzn i 38% kobiet. Rzadziej nałogowo palą osoby z wykształceniem średnim (36% mężczyzn i 23% kobiet) oraz podstawowym (28% i 17%). Najrzadziej regularne palenie tytoniu deklarują badani z wykształceniem wyższym (20% i 15%).

STATUS ZAWODOWY

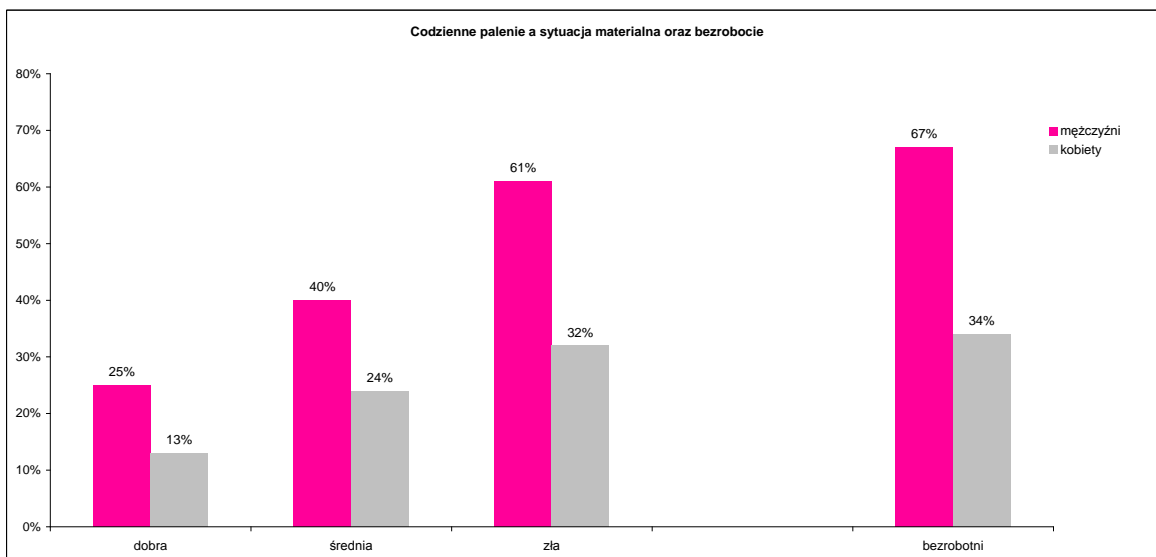
Osoby aktywne zawodowo palą częściej od biernych. Zależność ta w szczególności dotyczy mężczyzn – pali 46% aktywnych zawodowo w porównaniu do 33% biernych. Wśród kobiet odsetki te wynoszą odpowiednio 26% i 21%.

Jeśli chodzi o mężczyzn to najczęściej regularnie palą tytoń bezrobotni (67%), robotnicy (62%) oraz prywatni przedsiębiorcy (46%). Wśród kobiet częstsze niż w innych grupach palenie tytoniu wyróżnia panie pracujące na stanowiskach robotniczych (39%) i bezrobotne (34%). Niezależnie od płci najrzadziej po tytoń sięgają uczniowie i studenci (6% mężczyzn i 9% kobiet).

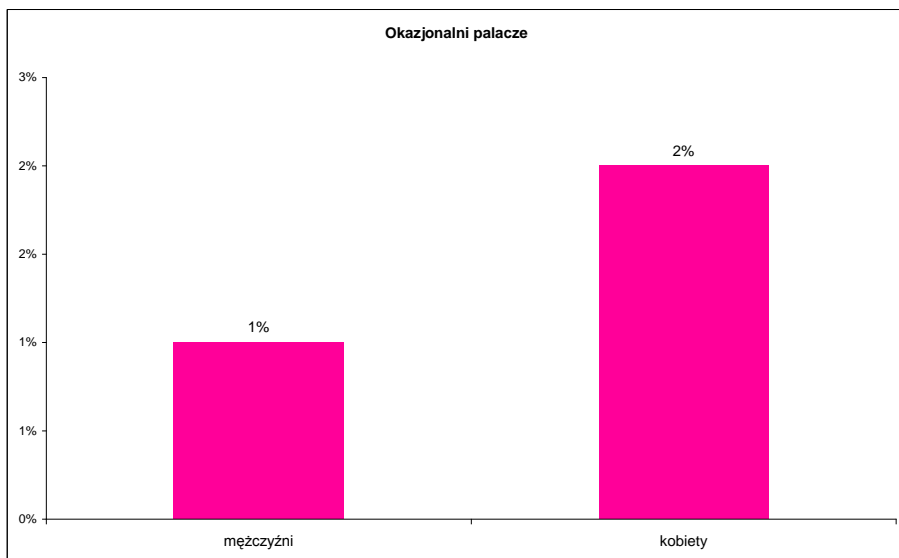
SYTUACJA MATERIALNA / BEZROBOCIE

Im lepsza sytuacja materialna badanych, tym rzadziej deklarują oni nałogowe palenie. Pali 25% mężczyzn w dobrej, 40% w średniej i 61% w złej sytuacji materialnej. Wśród kobiet: 13% w dobrej, 24% w średniej i 32% w złej sytuacji materialnej.

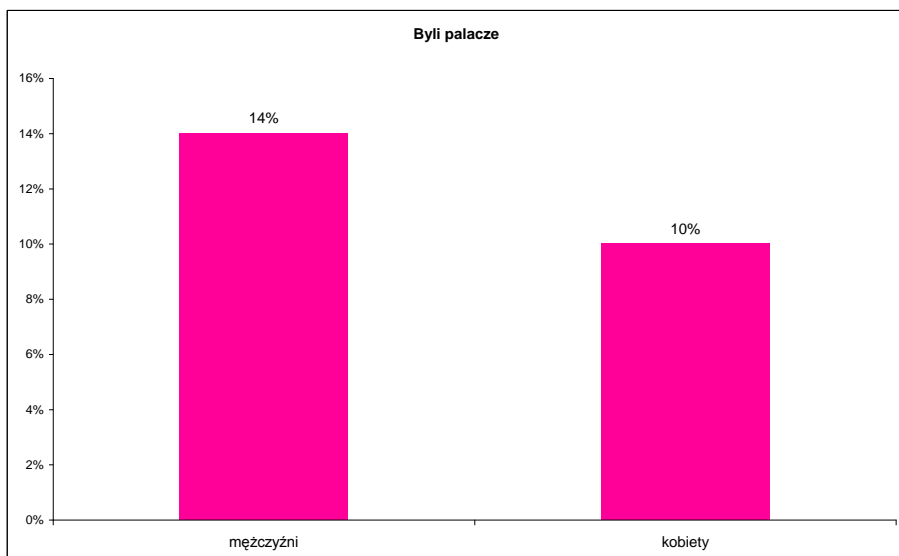
2.1.3 OKAZJONALNI PALACZE

Co setny (1%) mężczyzna i dwie na sto kobiet (2%) przyznają, że chociaż nie palą codziennie, to zdarza im się palić tytoń. Odsetki te nie różnią się istotnie od wyników uzyskanych w 2009 roku (2% mężczyzn i 1% kobiet).

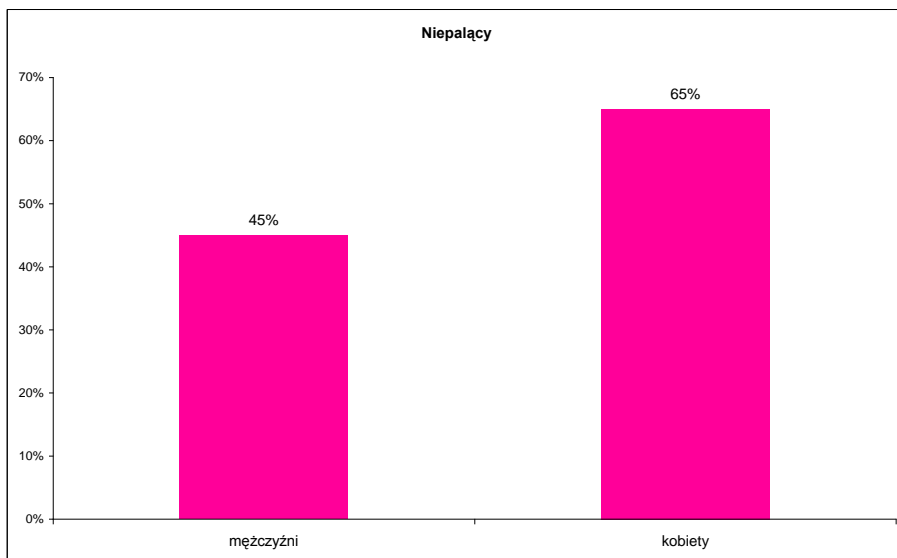
2.1.4 BYLI PALACZE

14% mężczyzn i 10% kobiet deklaruje, że chociaż obecnie nie palą, to palili regularnie tytoń w przeszłości. W 2009 roku było takich osób 18% wśród mężczyzn i 9% wśród kobiet.

2.1.5 NIGDY NIE PALĄCY

Mniej niż połowa (45%) mężczyzn i dwie trzecie (65%) kobiet nie pali obecnie i w przeszłości też nie byli codziennymi palaczami. W 2009 roku takich osób było wśród badanych mężczyzn 44%, a wśród kobiet 66%, czyli ich odsetek nie zmienił się istotnie przez ostatnie półtora roku.

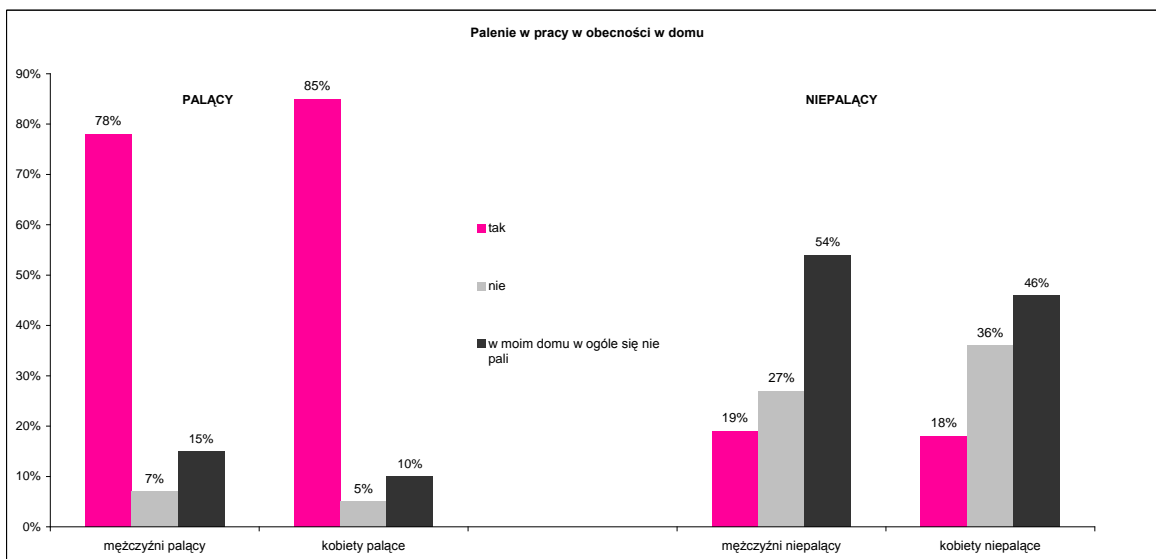

2.2 BIERNE NARAŻENIE NA DYM TYTONIOWY

2.2.1 Dom

Zdecydowana większość osób palących deklaruje, że w ich obecności pali się w domu – 78% mężczyzn i 85% kobiet. Wśród niepalących odsetki te są dużo niższe. W domu narażony na bierne palenie jest mniej niż co piąty niepalący – 19% mężczyzn i 18% kobiet.

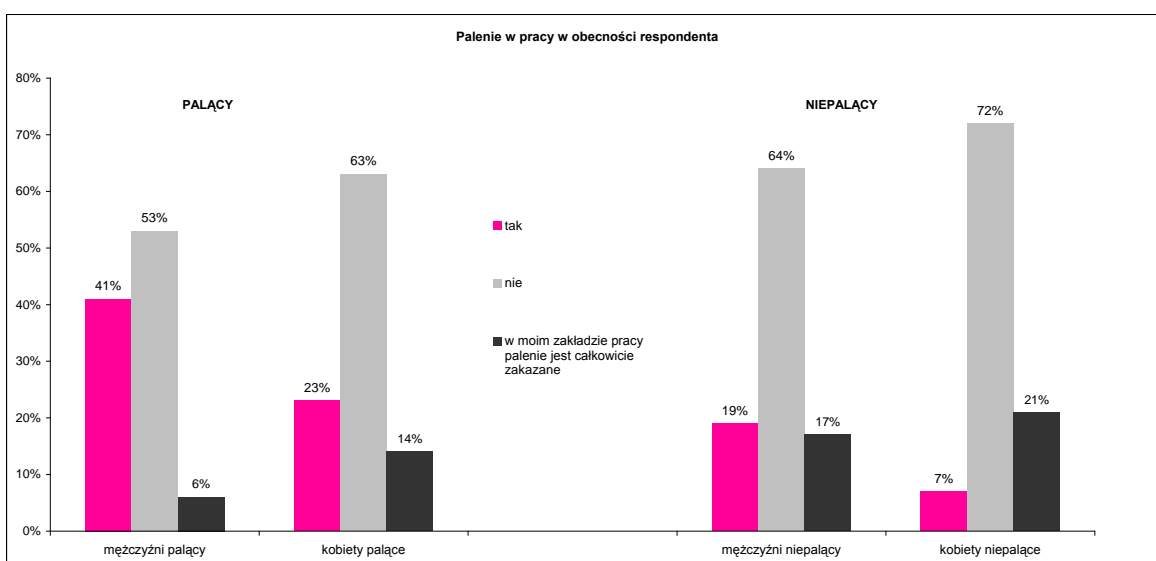
W domach 15% palących nałogowo mężczyzn i co dziesiątej (10%) kobiety w ogóle się nie pali. W przypadku niepalących w ogóle nie pali się w domach ponad połowy (54%) mężczyzn i prawie połowy (46%) kobiet.

2.2.2 MIEJSCE PRACY RESPONDENTA

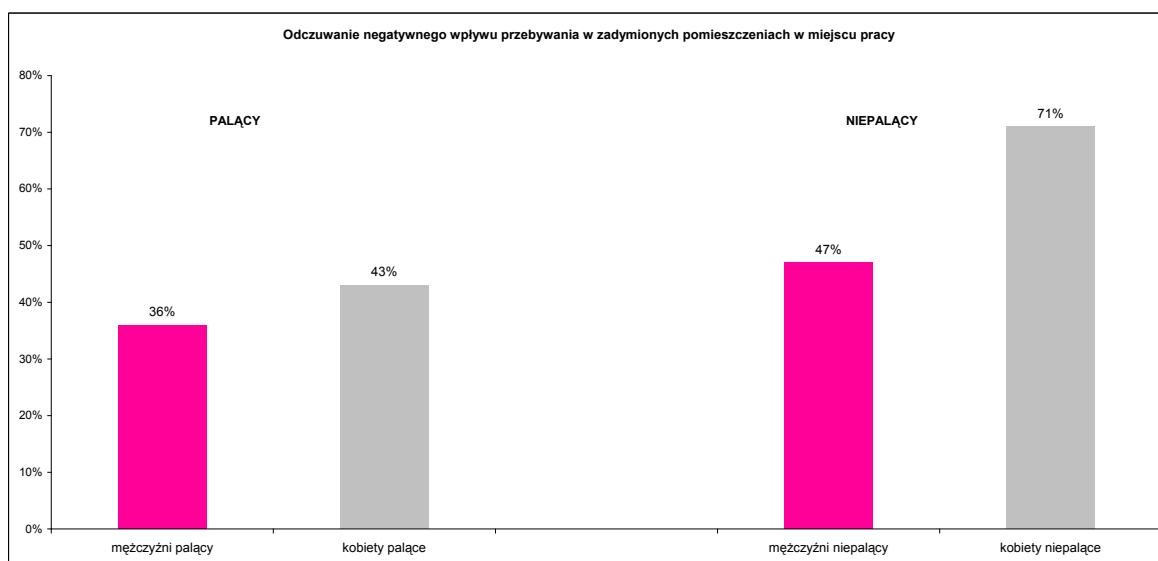
Na kontakt z dymem tytoniowym w miejscu pracy narażone jest dużo mniej osób niż na kontakt z nim w domu. Częściej pali się w obecności innych osób palących niż niepalących. Na bierne palenie częściej narażeni są w miejscu pracy mężczyźni niż kobiety. W pracy palono tytoń w obecności 41% palących mężczyzn i 23% palących kobiet oraz 19% niepalących mężczyzn i tylko 7% niepalących kobiet.

6% palących mężczyzn i 14% kobiet deklaruje, że w ich zakładzie pracy palenie jest całkowicie zabronione. Całkowity zakaz palenia częściej istnieje w ich miejscach pracy zdaniem niepalących: 17% mężczyzn i 21% kobiet.

Osoby, w których obecności palono w pracy, często odczuwały negatywny wpływ przebywania w zadymionych pomieszczeniach. W większym stopniu dotyczy to osób niepalących, palacze wyraźnie rzadziej skarżą się na uciążliwość dymu tytoniowego. Ponadto mężczyźni, szczególnie niepalący, są mniej wrażliwi na obecność dymu niż kobiety.

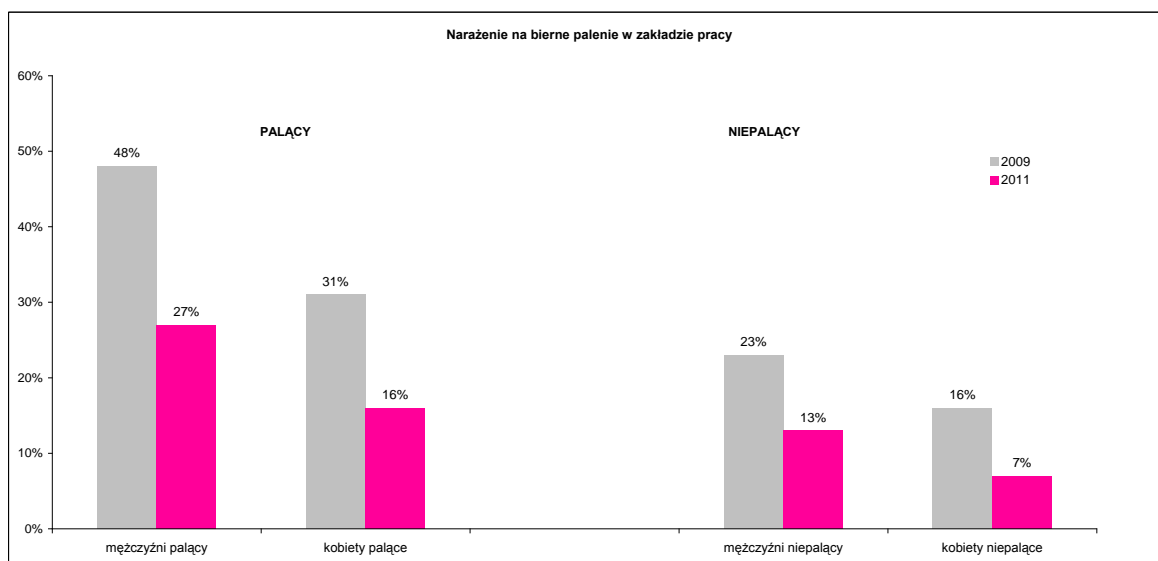
Negatywny wpływ przebywania w zadymionych pomieszczeniach w miejscu pracy odczuwało 36% palących i 47% niepalących mężczyzn oraz 43% palących i 71% niepalących kobiet, w obecności których palono.

2.2.3 ZAKŁAD PRACY

Na bierne palenie tytoniu w zakładzie pracy narażone jest 27% palących mężczyzn i 16% palących kobiet. Wśród niepalących odsetek ten jest mniejszy i wynosi 13% mężczyzn i 7% kobiet.

W porównaniu z 2009 rokiem, po wprowadzeniu zakazu palenia w miejscach publicznych, odsetek osób narażonych na bierne palenie w zakładzie pracy znacząco się obniżył zarówno wśród palących, jak i niepalących. Odsetek osób narażonych na dym tytoniowy zmniejszył się o 21 punktów procentowych wśród palących mężczyzn, o 15 punktów procentowych wśród palących kobiet, o 10 wśród niepalących mężczyzn i o 9 wśród niepalących kobiet.

2.2.4 LOKALE GASTRONOMICZNE

Lokale gastronomiczne są miejscem, gdzie Polacy wciąż są narażeni na bierne palenie tytoniu, przy czym mężczyźni stykają się w tych miejscach z dymem tytoniowym nieco częściej od kobiet. Najwięcej pali się w barach i pubach. Kontakt z dymem miało w nich 29% palących mężczyzn, 17% palących kobiet, 21% niepalących mężczyzn i 15% niepalących kobiet.

W kawiarniach palono w obecności 21% palących mężczyzn, 11% palących kobiet, 12% niepalących mężczyzn i 9% niepalących kobiet. Najrzadziej narażeni na bierne palenie byli Polacy podczas wizyt w restauracjach: 15% palących mężczyzn, 8% palących kobiet, 9% niepalących mężczyzn i 8% niepalących kobiet.

W porównaniu z 2009 rokiem odsetki badanych narażonych na bierne palenie tytoniu w lokalach gastronomicznych obniżyły się znacząco. Dotyczy to zarówno osób palących, jak i niepalących i wszystkich typów lokali gastronomicznych.

W przypadku barów i pubów odsetek badanych narażonych na bierne palenie tytoniu zmniejszył się: o 37 punktów procentowych wśród palących mężczyzn, o 31 punktów procentowych wśród palących kobiet, o 28 wśród niepalących mężczyzn i o 17 wśród niepalących kobiet.

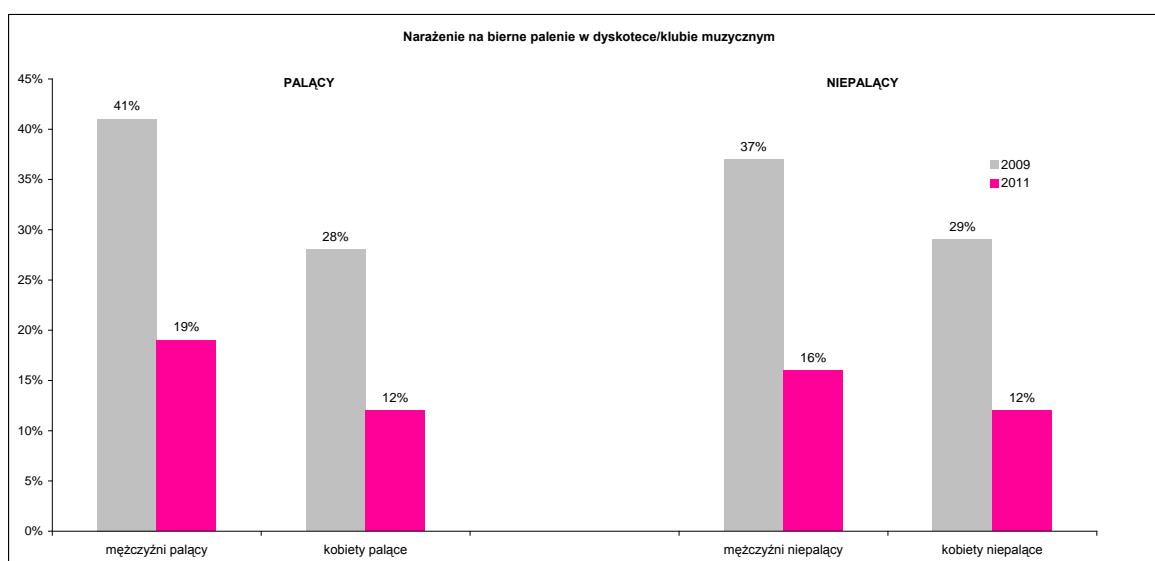
Jeśli chodzi o kawiarnie, to różnica w pomiarach sprzed i po wprowadzeniu zakazu palenia w miejscach publicznych wynosi: 30 punktów procentowych dla palących mężczyzn, 29 dla palących kobiet, 28 punktów procentowych dla niepalących mężczyzn i 17 dla niepalących kobiet.

Analogiczne różnice w przypadku restauracji wynosi: 25, 22, 22 i 14 punktów procentowych.

			2009	2011
PALĄCY	mężczyźni	bar/ pub	66%	29%
		kawiarnia	51%	21%
		restauracja	40%	15%
	kobiety	bar/ pub	48%	17%
		kawiarnia	40%	11%
		restauracja	30%	8%
NIEPALĄCY	mężczyźni	bar/ pub	49%	21%
		kawiarnia	40%	12%
		restauracja	31%	9%
	kobiety	bar/ pub	32%	15%
		kawiarnia	26%	9%
		restauracja	22%	8%

Innym typem lokalu, w którym respondenci narażeni byli na bierne palenie, są dyskoteki i kluby muzyczne. Palono w nich w obecności co piątego (19%) palącego mężczyzny i 12% palących kobiet, a także 16% niepalących mężczyzn i 12% niepalących kobiet.

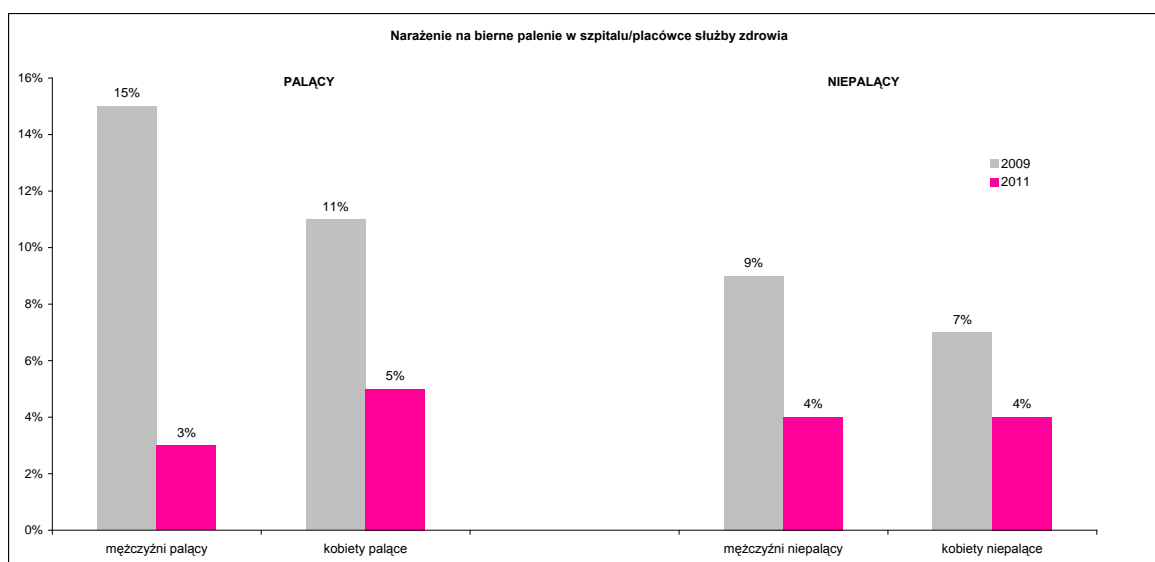
Przed wprowadzeniem zakazu palenia na bierne palenie był w takich miejscach narażony o 22 punkty procentowe wyższy odsetek palących i o 21 niepalących mężczyzn oraz o 16 punktów procentowych wyższy odsetek palących i 17 niepalących kobiet.

2.2.5 PLACÓWKI SŁUŻBY ZDROWIA

Polacy bardzo rzadko narażeni są na bierne palenie w placówkach służby zdrowia i szpitalach. Palno w nich w obecności 3% mężczyzn i 5% kobiet, którzy sami są nałogowymi palaczami oraz 4% osób niepalących.

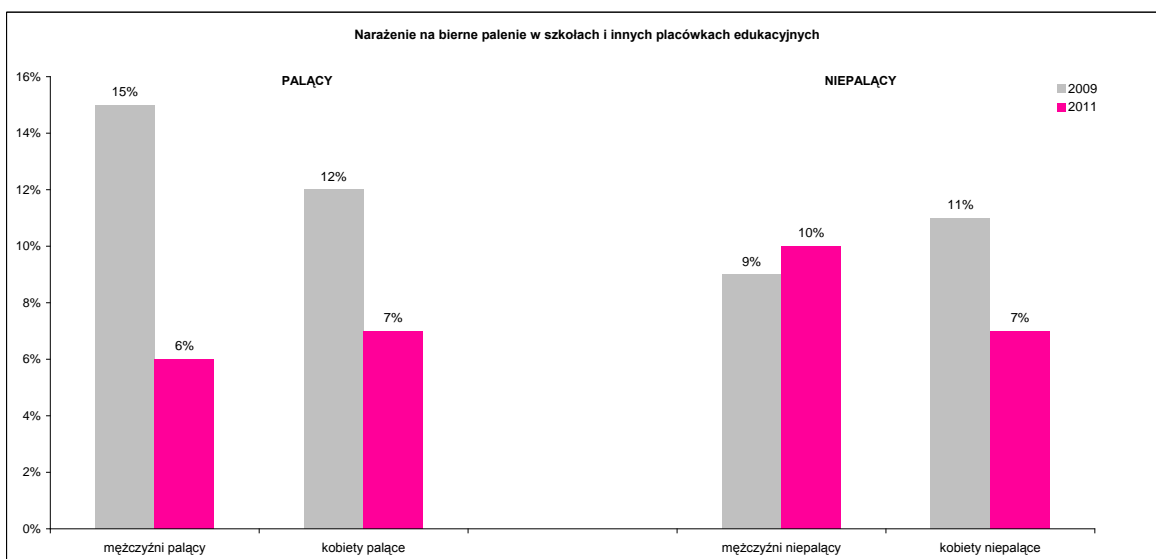
Zakaz palenia w miejscach publicznych miał znaczący wpływ na poziom narażenia na bierne palenie w placówkach służby zdrowia, w szczególności w przypadku palaczy – spadek z 15% do 3% dla mężczyzn i z 11% do 5% dla kobiet. Zmniejszyły się także odsetki narażonych na dym tytoniowy niepalących: o 5 punktów procentowych wśród mężczyzn i o 3% wśród kobiet.

2.2.6 PLACÓWKI EDUKACYJNE

Na bierne palenie w szkołach i innych placówkach edukacyjnych narażone jest 6% palących mężczyzn i 7% kobiet. W przypadku niepalących mężczyzn odsetek ten jest nawet wyższy i wynosi 10%, natomiast wśród niepalących kobiet taki sam – 7%.

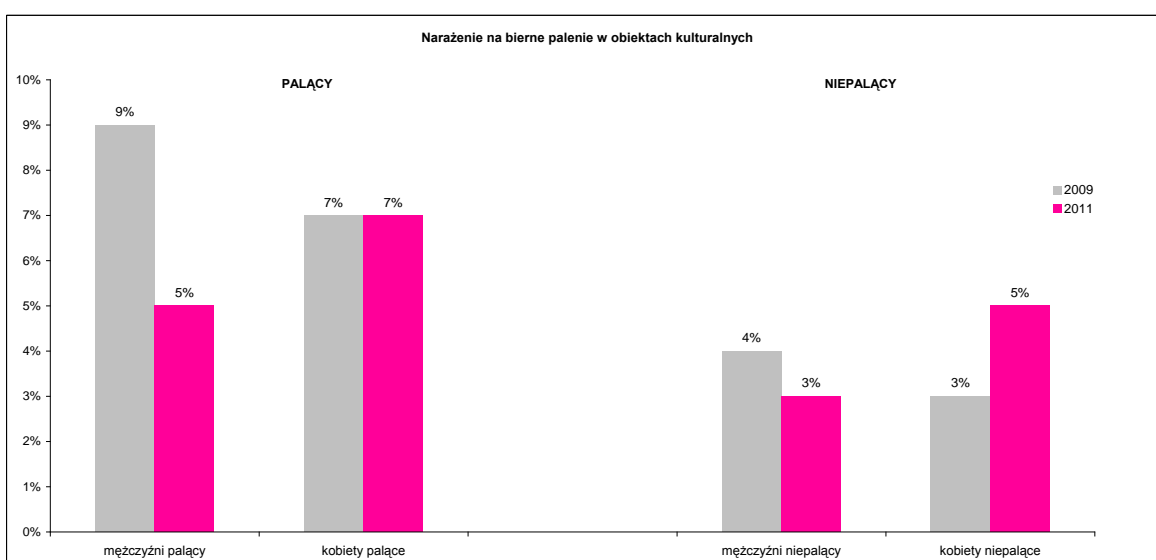
W porównaniu z 2009 rokiem nastąpiły istotne zmiany w odsetkach osób palących narażonych na kontakt z dymem tytoniowym w szkołach – spadek o 9 punktów procentowych dla mężczyzn i o 5 punktów procentowych dla kobiet. Zmniejszył się także odsetek biernie palących w tego rodzaju placówkach niepalących kobiet – o 4 punkty procentowe. Nie zmienił się natomiast istotnie odsetek niepalących mężczyzn.

2.2.7 OBIEKTY KULTURALNE

Narażenie na kontakt z dymem tytoniowym w obiektach kulturalnych, np. kinach i teatrach, jest niewielkie. Bierne palenie w tego typu obiektach dotyczy 5% palących mężczyzn i 7% palących kobiet, a wśród niepalących jest jeszcze niższe – odpowiednio 3% i 5%.

Zmiany w porównaniu z sytuacją sprzed zakazu palenia w miejscach publicznych są niewielkie. Najbardziej znaczący jest spadek o 4 punkty procentowe odsetka palących mężczyzn, w których obecności palono.

2.2.8 OBIEKTY SPORTOWE I REKREACYJNO-WYPOCZYNKOWE

W obiektach sportowych i rekreacyjno-wypoczynkowych narażenie na bierne palenie również jest dość niewielkie. W obiektach sportowych dotyczy 9% mężczyzn, 11% kobiet palących i 5% niepalących. W obiektach rekreacyjno-wypoczynkowych 5% palących mężczyzn, 8% palących kobiet, 7% niepalących mężczyzn i 5% niepalących kobiet. W miejscach zabaw dzieci palono w obecności 4% palących mężczyzn, 13% palących kobiet oraz 7% mężczyzn i 5% kobiet niepalących.

W 2009 roku palenie w tego typu obiektach było znacznie częstsze. Odsetek badanych narażonych na bierne palenie w obiektach sportowych zmniejszył się o 25 punktów procentowych wśród palących mężczyzn, o 9 wśród palących kobiet, o 10 punktów procentowych wśród niepalących mężczyzn i o tyle samo wśród niepalących kobiet.

Jeśli chodzi o obiekty rekreacyjno-sportowe to na dym tytoniowy było w nich w 2009 roku narażone znacząco więcej badanych: 29% palących i 23% niepalących mężczyzn oraz 26% palących i 16% niepalących kobiet.

W miejscach zabaw dzieci na bierne palenie był w 2009 roku narażony wyższy o 15 punktów procentowych odsetek palących mężczyzn niż obecnie, wyższy o 5 punktów procentowych odsetek palących kobiet, wyższy o 3 punkty odsetek niepalących mężczyzn oraz wyższy o 7 punktów niepalących kobiet.

			2009	2011
PALĄCY	mężczyźni	obiekty sportowe	34%	9%
		obiekty rekreacyjno-wypoczynkowe	29%	5%
		miejsca zabaw dzieci	19%	4%
	kobiety	obiekty sportowe	20%	11%
		obiekty rekreacyjno-wypoczynkowe	26%	8%
		miejsca zabaw dzieci	18%	13%
NIEPALĄCY	mężczyźni	obiekty sportowe	19%	9%
		obiekty rekreacyjno-wypoczynkowe	23%	7%
		miejsca zabaw dzieci	10%	7%
	kobiety	obiekty sportowe	15%	5%
		obiekty rekreacyjno-wypoczynkowe	16%	5%
		miejsca zabaw dzieci	12%	5%

2.2.9 ŚRODKI I OBIEKTY PUBLICZNEGO TRANSPORTU

Polacy bardzo rzadko są narażeni na bierne palenie w środkach publicznego transportu, jednak stosunkowo często zmuszeni są wdychać dym tytoniowy na przystankach i w innych obiektach komunikacji miejskiej.

Bierne palenie na przystanku dotyczy co trzeciego (33%) mężczyzny niezależnie od tego czy pali, czy też nie i podobnego odsetka (34%) palących kobiet. Wśród niepalących kobiet na dym tytoniowy na przystankach narażona jest co czwarta (26%). Odsetki te są znacznie niższe w przypadku środków publicznego transportu: 7% dla palących mężczyzn, 10% dla palących kobiet, 5% dla niepalących mężczyzn i 6% dla niepalących kobiet.

W porównaniu z 2009 roku znacznie zmniejszyło się narażenie na bierne palenie w środkach publicznego transportu, a w dużo mniejszym stopniu na przystankach komunikacji miejskiej. W 2011 kontakt z dymem tytoniowym w środkach transportu publicznego ma o 12 punktów procentowych mniejszy odsetek palących mężczyzn, o 10 mniejszy palących kobiet, o 14 mniejszy niepalących mężczyzn oraz o 4 mniejszy niepalących kobiet.

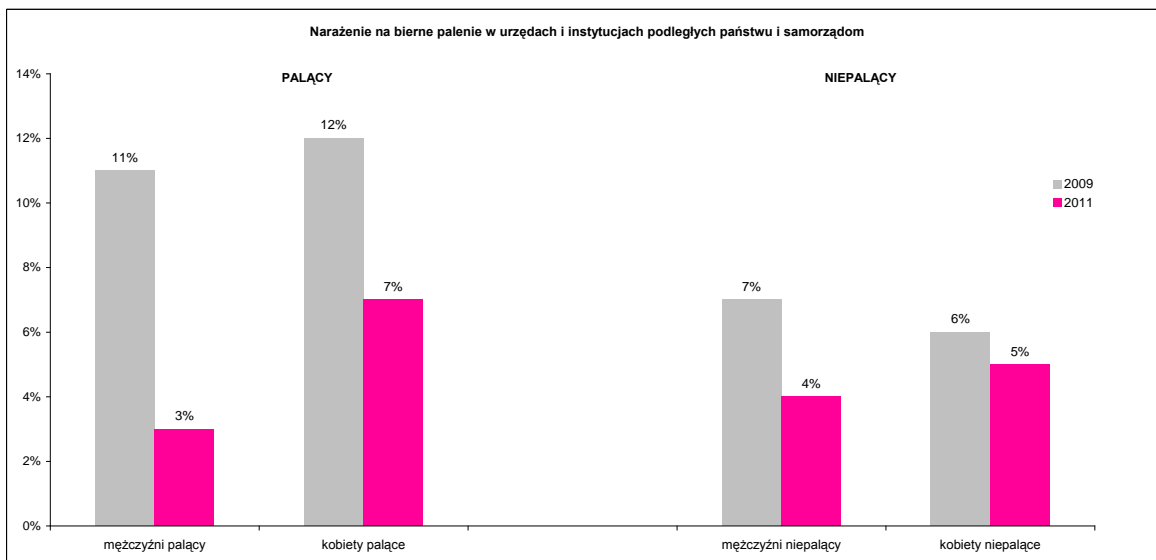
Jeśli chodzi o przystanki to odsetek narażonych na bierne palenie wśród palaczy zmniejszył się z 49% do 33% dla mężczyzn i z 49% do 34% dla kobiet, natomiast wśród niepalących z 47% do 33% wśród mężczyzn i z 42% do 26% dla kobiet.

			2009	2011
PALĄCY	mężczyźni	przystanki i obiekty komunikacji miejskiej	49%	33%
		wszystkie środki publicznego transportu	19%	7%
	kobiety	przystanki i obiekty komunikacji miejskiej	49%	34%
		wszystkie środki publicznego transportu	20%	10%
NIEPALĄCY	mężczyźni	przystanki i obiekty komunikacji miejskiej	47%	33%
		wszystkie środki publicznego transportu	19%	5%
	kobiety	przystanki i obiekty komunikacji miejskiej	42%	26%
		wszystkie środki publicznego transportu	10%	6%

2.2.10 URZĘDY I INSTYTUCJE PAŃSTWOWE I SAMORZĄDOWE

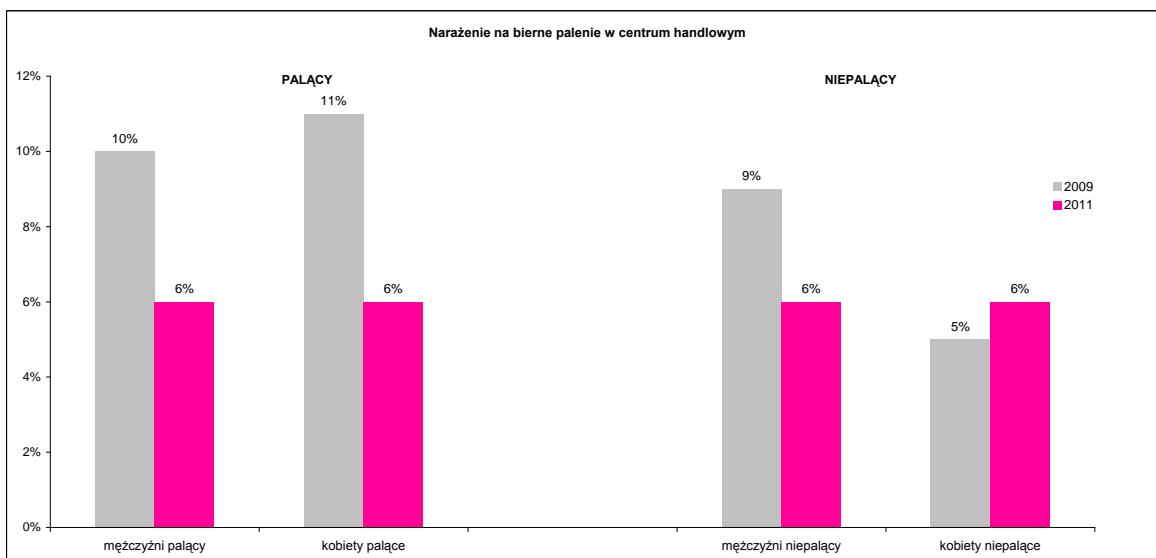
W urzędach oraz instytucjach państwowych i samorządowych na bierne palenie narażonych było: 3% palących mężczyzn, 7% palących kobiet, 4% niepalących mężczyzn i 5% niepalących kobiet.

W porównaniu z sytuacją sprzed wprowadzenie zakazu palenia odsetki osób mających w urzędach kontakt z dymem tytoniowym zmniejszyły się, w szczególności w przypadku palących – o 8 punktów procentowych dla mężczyzn i o 5 dla kobiet, ale także niepalących mężczyzn – o 3 punkty procentowe. Odsetek niepalących kobiet narażonych na bierne palenie w urzędach nie zmienił się w sposób istotny, ale już wcześniej był niewielki.

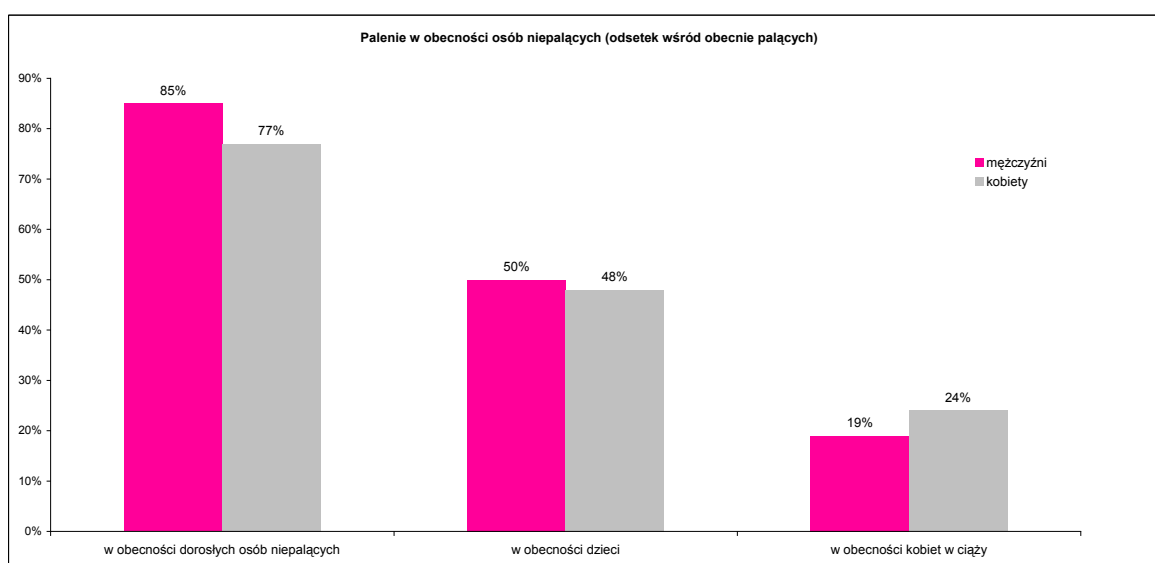
2.2.11 CENTRA HANDLOWE

Narażenie na kontakt z dymem tytoniowym w centrach handlowych jest niewielkie i dotyczy 6% badanych niezależnie do płci i faktu palenia bądź nie. Odsetki te są niższe niż w 2009 roku w przypadku palących mężczyzn (o 4 punkty procentowe), palących kobiet (o 5 punktów) oraz niepalących mężczyzn (o 3 punkty).

2.2.12 PALENIE W OBECNOŚCI INNYCH OSÓB

Duża grupa obecnych palaczy przyznaje, że zdarzało im się palić w towarzystwie osób niepalących. Przede wszystkim robili to, gdy w pobliżu znajdowały się niepalące osoby dorosłe: 85% mężczyzn i 77% kobiet. Połowa (50% mężczyzn i 48% kobiet) palaczy paliła w obecności dzieci. Najrzadziej palono w towarzystwie kobiety w ciąży, jednak i tak przyznaje się do tego co piąty (19%) palący mężczyzna i co czwarta (24%) kobieta.

2.2.13 OPINIE NA TEMAT SZKODLIWOŚCI BIERNEGO PALENIA

Zdecydowana większość badanych podziela przedstawione w badaniu opinie dotyczące szkodliwości biernego palenia. W ogóle się z nimi nie zgadza zaledwie 4% palących mężczyzn, 3% palących kobiet, a wśród niepalących tylko co setna (1%) kobieta i mniej niż co setny mężczyzna.

Z tym, że bierne palenie jest szkodliwe, zgadza się od 79% badanych wśród palących mężczyzn do 89% wśród osób niepalących. Opinię, że bierne palenie jest niebezpieczne dla dzieci, podziela od 77% wśród palących kobiet do 85% wśród palących mężczyzn.

Bierne palenie powoduje raka płuca – zgadza się z tym od 67% respondentów wśród palących kobiet do 78% wśród niepalących mężczyzn. Bierne palenie jest niebezpieczne dla kobiet w ciąży – tak sądzą od 72% badanych wśród palących kobiet do 80% wśród niepalących niezależnie od płci.

Najmniej respondentów uważa, że bierne palenie jest przyczyną zawału serca, jednak nawet z tym stwierdzeniem zgadza się od 53% palących kobiet do 62% niepalących mężczyzn.

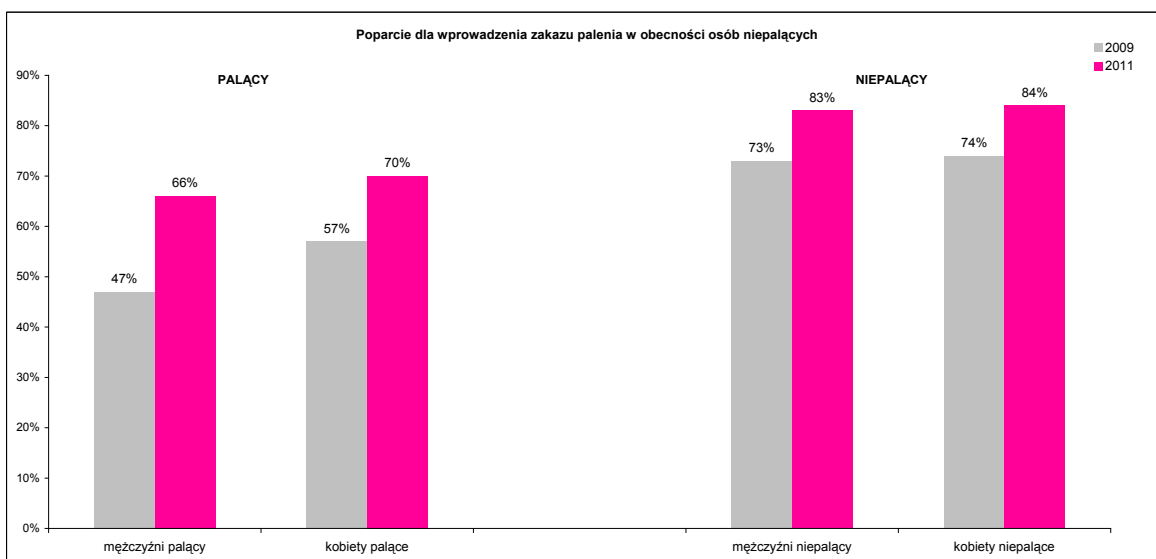
	PALĄCY		NIEPALĄCY	
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
Bierne palenie jest szkodliwe	79%	82%	89%	89%
Bierne palenie jest niebezpieczne dla dzieci	85%	77%	81%	84%
Bierne palenie powoduje raka płuca	72%	67%	78%	75%
Bierne palenie jest niebezpieczne dla kobiet w ciąży	79%	72%	80%	80%
Bierne palenie jest przyczyną zawału serca	59%	53%	62%	60%
<i>Nie zgadzam się z żadnym ze stwierdzeń</i>	4%	3%	0%	1%

2.3 STOSUNEK DO CAŁKOWITEGO ZAKAZU PALENIA W MIEJSCACH PUBLICZNYCH I PRACY

2.3.1 WSZYSTKIE MIEJSCA, GDZIE PRZEBYWAJĄ NIEPALĄCY

Zdecydowana większość Polaków popiera wprowadzenie zakazu palenia we wszystkich miejscach, gdzie przebywają niepalący. Poparcie dla takiego zakazu, co naturalne, jest szczególnie wysokie wśród niepalących – 83% mężczyzn i 84% kobiet. Warto jednak zaznaczyć, że także osoby palące w przeważającej większości opowiadają się za zakazem palenia w obecności niepalących – 66% mężczyzn i 70% kobiet.

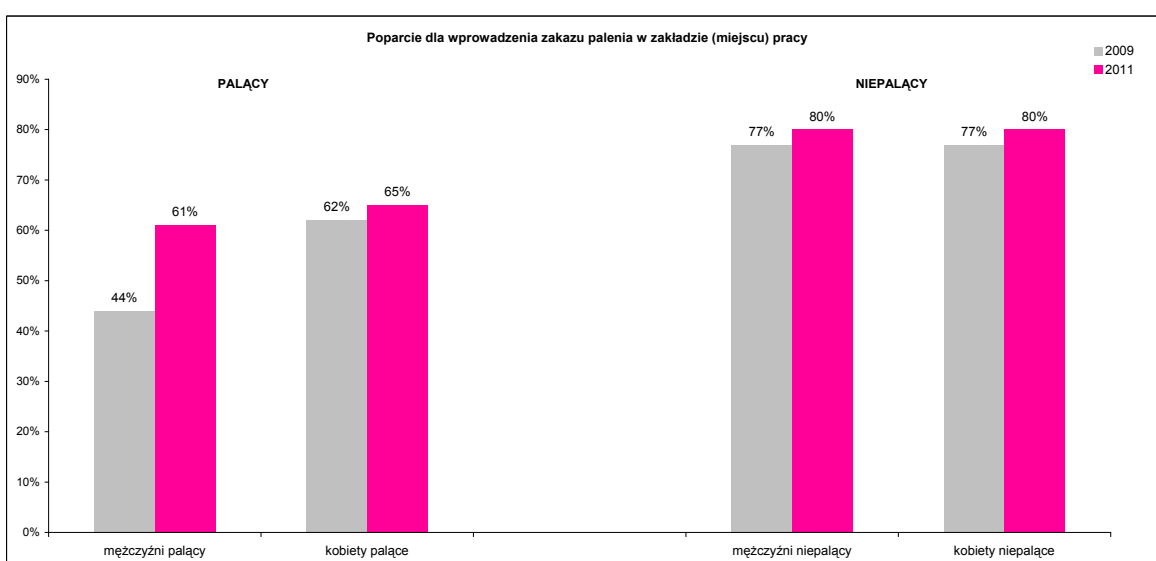
Aktualne poparcie dla zakazu palenia we wszystkich miejscach, gdzie przebywają niepalący, jest wyraźnie wyższe niż w 2009 roku. Odsetek osób wspierających takie rozwiązanie wzrósł szczególnie wśród palaczy – o 19 punktów procentowych wśród mężczyzn i o 13 wśród kobiet. Zakaz popiera obecnie o 10 punktów procentowych wyższy odsetek niepalących mężczyzn i o tyle samo wyższy niepalących kobiet.

2.3.2 ZAKŁAD PRACY

Wprowadzenie całkowitego zakazu palenia w zakładach pracy popiera ośmiu na dziesięciu (80%) niepalących. Wśród palących odsetek ten jest niższy, ale i tak za wprowadzeniem zakazu opowiada się niemal dwie trzecie z nich (61% mężczyzn i 65% kobiet).

Poparcie dla zakazu palenia w miejscu pracy wśród niepalących wzrosło tylko nieznacznie (o 3 punkty procentowe) w porównaniu z 2009 rokiem, jednak już wcześniej było bardzo wysokie. Istotny wzrost odsetka osób opowiadających się za zakazem odnotowano wśród palących mężczyzn – o 17 punktów procentowych, dużo niższy wśród palących kobiet – o 3 punkty procentowe.

2.3.3 LOKALE GASTRONOMICZNE

Niepalący popierają zakaz palenia w lokalach gastronomicznych w zdecydowanej większości. Poparcie wśród palących jest wyraźnie niższe, szczególnie wśród palących mężczyzn.

Wprowadzenie zakazu palenia w barach i pubach popiera tylko 40% palących mężczyzn i 52% palących kobiet w porównaniu do ponad trzech czwartych (76%) niepalących. Częściej badani opowiadają się za zakazem palenia tytoniu w kawiarniach: 48% palących mężczyzn, 59% palących kobiet, 79% niepalących mężczyzn i 80% niepalących kobiet. Największa jest akceptacja dla zakazu palenia w restauracjach. Nawet wśród palących mężczyzn opowiada się za nim ponad połowa (52%), wśród palących kobiet 65%, a wśród niepalących 80%.

W porównaniu z 2009 rokiem nastąpił wzrost poparcia dla zakazu palenia w lokalach gastronomicznych. W szczególności dotyczy to barów i pubów – wcześniej za zakazem palenia w tych miejscach opowiadał się stosunkowo niewielki odsetek badanych, nawet wśród palących. W przypadku restauracji wzrost poparcia był niewielki, ponieważ już półtora roku temu większość Polaków, również palących, zgadzała się, że nie powinno się w nich palić.

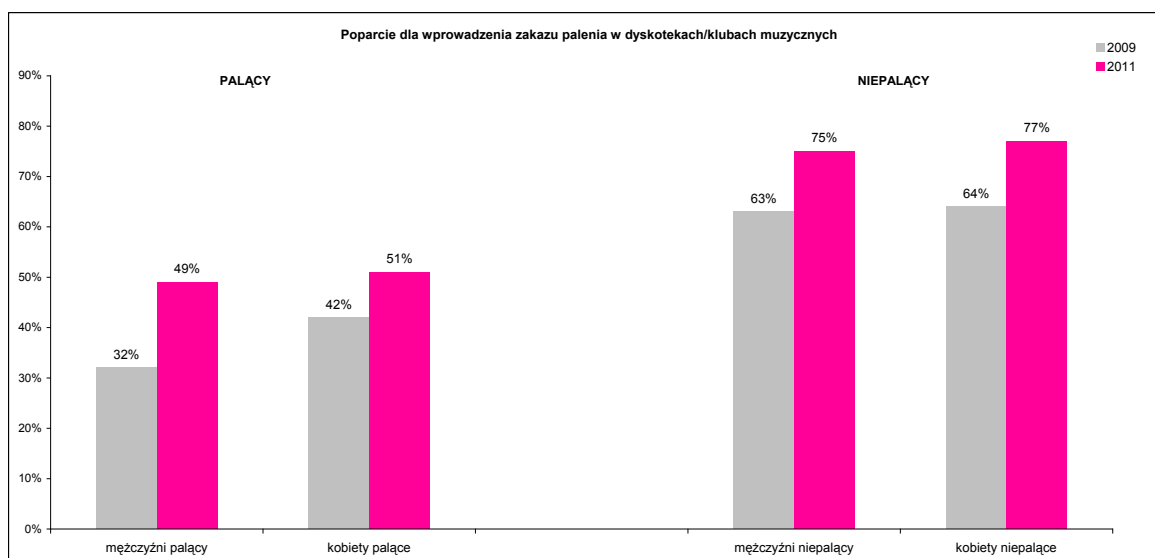
Wzrost poparcia dla zakazu palenia w barach i pubach po jego wprowadzeniu wyniósł 14 punktów procentowych wśród palących niezależnie od płci, 19 punktów wśród niepalących mężczyzn i 11 wśród niepalących kobiet.

Zakaz palenia w kawiarniach popiera obecnie o 4 punkty procentowe wyższy odsetek palących mężczyzn, o 9 punktów wyższy odsetek palących kobiet oraz o 6 punktów procentowych wyższy odsetek niepalących – zarówno kobiet, jak i mężczyzn.

Poparcie dla zakazu palenia w restauracjach wzrosło istotnie jedynie wśród palących kobiet – o 6 punktów procentowych.

			2009	2011
PALĄCY	mężczyźni	bar/ pub	26%	40%
		kawiarnia	44%	48%
		restauracja	52%	52%
	kobiety	bar/ pub	38%	52%
		kawiarnia	50%	59%
		restauracja	59%	65%
NIEPALĄCY	mężczyźni	bar/ pub	57%	76%
		kawiarnia	73%	79%
		restauracja	79%	80%
	kobiety	bar/ pub	65%	76%
		kawiarnia	74%	80%
		restauracja	79%	80%

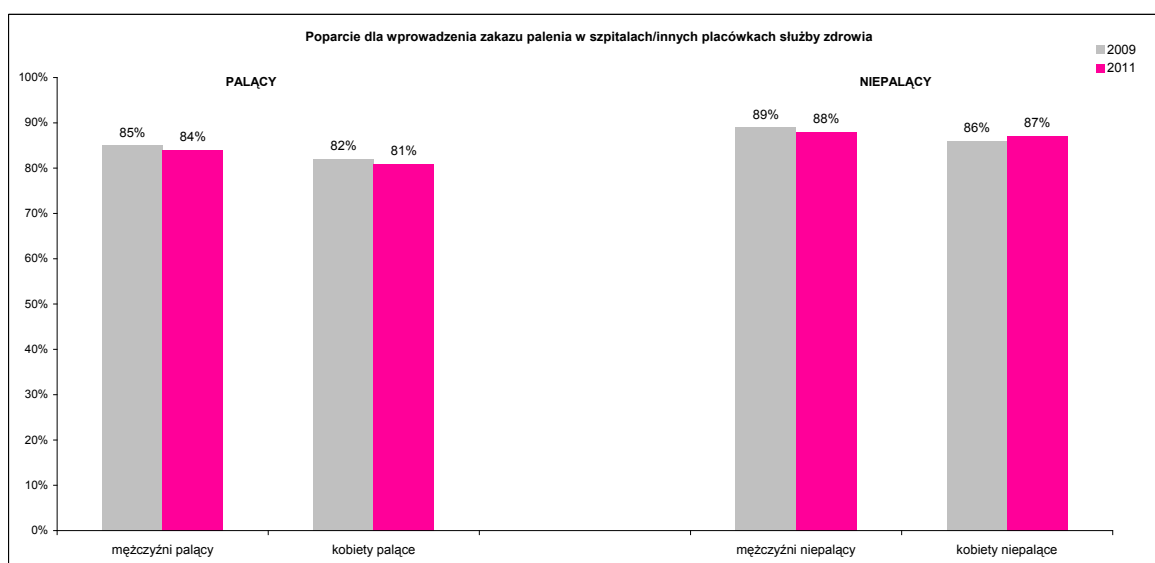
Zakaz palenia w dyskotekach popierany jest przez połowę palaczy (49% mężczyzn i 51% kobiet) oraz trzy czwarte osób niepalących (75% mężczyzn i 77% kobiet). Opowiada się za nim obecnie znacząco więcej osób niż w 2009 roku, kiedy za zakazem było 32% palących mężczyzn, 42% palących kobiet, 63% niepalących mężczyzn i 64% niepalących kobiet.

2.3.4 PLACÓWKI SŁUŻBY ZDROWIA

Zdecydowana większość Polaków, niezależnie od tego, czy palą, czy też nie, opowiada się za zakazem palenia w szpitalach i innych placówkach służby zdrowia. Zakaz ten popiera 84% palących mężczyzn, 81% palących kobiet, 88% niepalących mężczyzn i 87% niepalących kobiet.

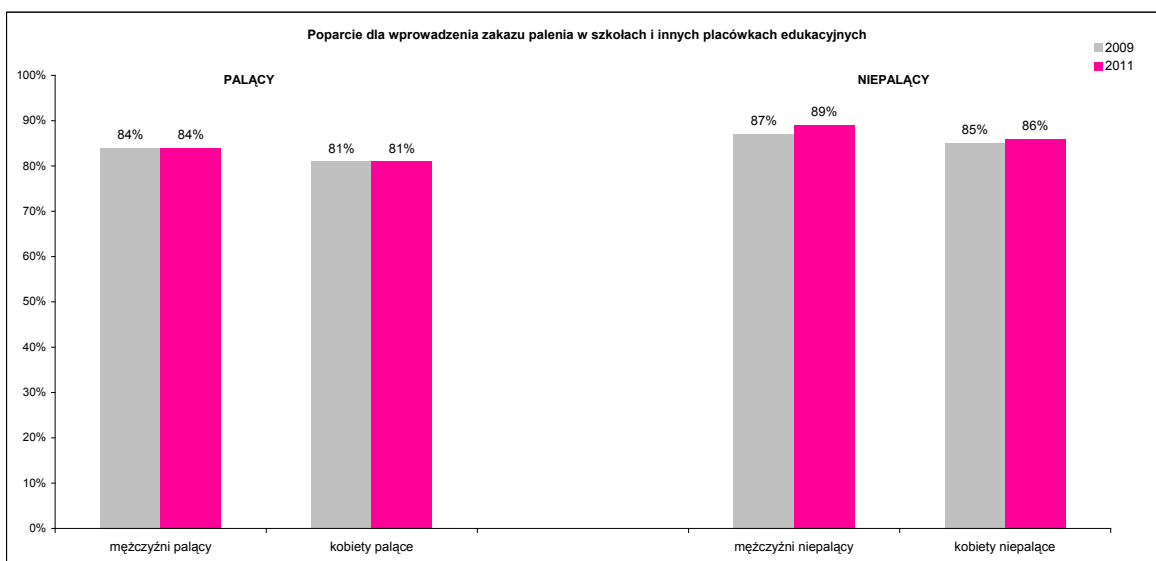
Odsetki te nie różnią się istotnie od wyników badania z 2009 roku, kiedy poparcie dla zakazu palenia w placówkach służby zdrowia już było wysokie.

2.3.5 PLACÓWKI EDUKACYJNE

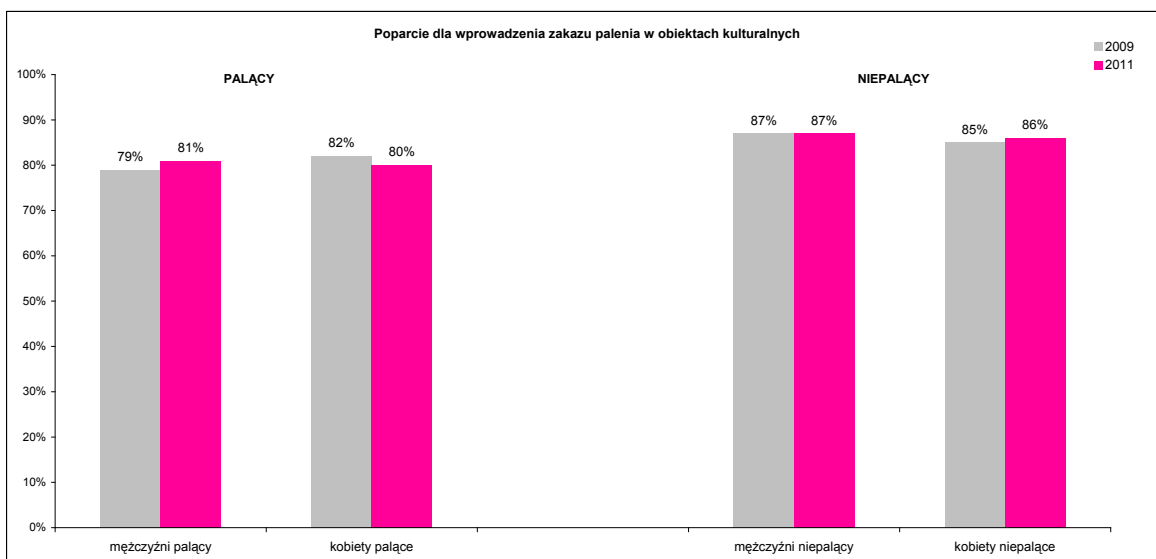
Podobnie, jak w przypadku placówek służby zdrowia, za zakazem palenia w szkołach i innych placówkach edukacyjnych opowiada się zdecydowana większość badanych, niezależnie od tego, czy sami palą. Zakaz ten popiera 84% palących mężczyzn, 81% palących kobiet, 89% niepalących mężczyzn i 86% niepalących kobiet.

Wsparcie dla zakazu palenia w szkołach nie zmieniło się w sposób istotny w porównaniu z 2009 rokiem – już wtedy było bardzo wysokie.

2.3.6 OBIEKTY KULTURALNE

Również obiekty kulturalne np. kina, teatry, nie są zdaniem Polaków miejscem, w którym powinno się palić. Zakaz palenia w tych miejscach popiera 81% palących mężczyzn, 80% palących kobiet, 87% niepalących mężczyzn i 86% niepalących kobiet. Wyniki te nie zmieniły się istotnie w porównaniu z 2009 rokiem.

2.3.7 OBIEKTY SPORTOWE I REKREACYJNO-WYPOCZYNKOWE

Wyraźna większość badanych podziela przekonanie, że palenie powinno być zakazane w obiektach sportowych i rekreacyjno-wypoczynkowych. Palacze sądzą tak nieco rzadziej od niepalących, wyjątkiem

są miejsca zabaw dzieci, co do których niemal wszyscy respondenci są zgodni, że powinien w nich obowiązywać zakaz palenia.

Palenie powinno być zakazane w obiektach sportowych zdaniem: 76% palących mężczyzn, 77% palących kobiet, 85% niepalących mężczyzn i 84% niepalących kobiet.

Zakaz palenia w obiektach sportowo-rekreacyjnych popiera 72% palących mężczyzn, 74% palących kobiet, 87% niepalących mężczyzn i 86% niepalących kobiet.

Za zakazem palenia w miejscach zabaw dzieci opowiada się: 83% palących mężczyzn, 84% palących kobiet, 89% niepalących mężczyzn i 87% niepalących kobiet.

W porównaniu z 2009 rokiem wzrosło poparcie dla zakazu palenia w obiektach sportowych i rekreacyjno-wypoczynkowych, a nie zmieniło się w przypadku miejsc zabaw dzieci.

Odsetek osób popierających zakaz palenia w obiektach sportowych wzrósł o 13 punktów procentowych wśród palących mężczyzn, o 6 punktów wśród palących kobiet i tylko o 2 punkty wśród niepalących (już wcześniej był w tej grupie wysoki).

Za zakazem palenia w obiektach rekreacyjno-wypoczynkowych opowiada się obecnie o 11 punktów procentowych wyższy odsetek palących mężczyzn, o 17 punktów wyższy palących kobiet, o 9 niepalących mężczyzn i o 6 niepalących kobiet.

			2009	2011
PALĄCY	mężczyźni	obiekty sportowe	63%	76%
		obiekty rekreacyjno-wypoczynkowe	61%	72%
		miejsca zabaw dzieci	84%	83%
	kobiety	obiekty sportowe	71%	77%
		obiekty rekreacyjno-wypoczynkowe	57%	74%
		miejsca zabaw dzieci	84%	84%
NIEPALĄCY	mężczyźni	obiekty sportowe	83%	85%
		obiekty rekreacyjno-wypoczynkowe	78%	87%
		miejsca zabaw dzieci	87%	89%
	kobiety	obiekty sportowe	82%	84%
		obiekty rekreacyjno-wypoczynkowe	80%	86%
		miejsca zabaw dzieci	87%	87%

2.3.8 ŚRODKI I OBIEKTY PUBLICZNEGO TRANSPORTU

Wśród osób palących poparcie dla zakazu palenia na przystankach i w innych obiektach komunikacji miejskiej jest stosunkowo niskie (50% wśród mężczyzn i 58% wśród kobiet), wyraźnie niższe niż wśród

niepalących (po 82% wśród mężczyzn i kobiet). Natomiast poparcie dla zakazu palenia w środkach publicznego transportu jest bardzo wysokie zarówno wśród osób palących, jak i niepalących: 81% wśród palących mężczyzn, 82% palących kobiet, 88% niepalących mężczyzn i 86% niepalących kobiet.

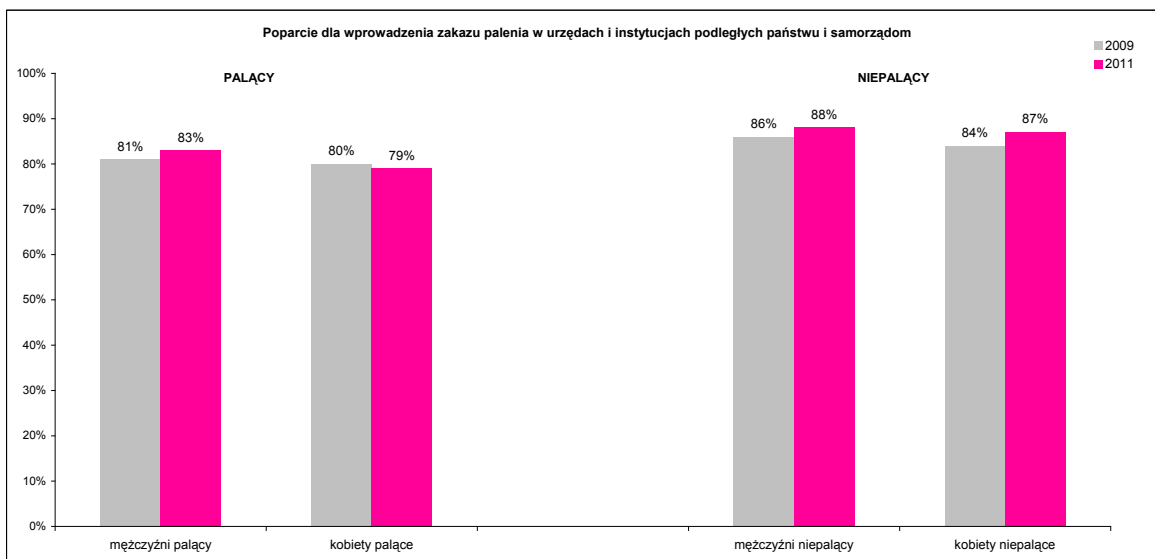
Ciekawe jest, że poziom poparcia osób palących dla zakazu palenia na przystankach i w obiektach komunikacji miejskiej zmniejszył się po wprowadzeniu zakazu palenia w miejscach publicznych (o 8 punktów procentowych dla mężczyzn i 6 punktów dla kobiet), podczas gdy w przypadku innych miejsc i obiektów poparcie palaczy dla zakazu wzrosło. Zwiększyło się na przykład ich poparcie dla zakazu palenia w środkach transportu publicznego (o 5 punktów procentowych dla mężczyzn i 4 punkty dla kobiet).

Poparcie niepalących dla obu zakazów nieco się zwiększyło. W przypadku przystanków komunikacji miejskiej o 6 punktów procentowych dla mężczyzn i 3 dla kobiet, a w przypadku środków publicznego transportu o 3 punkty procentowe dla mężczyzn (dla kobiet nie zmieniło się).

			2009	2011
PALĄCY	mężczyźni	przystanki i obiekty komunikacji miejskiej	58%	50%
		wszystkie środki publicznego transportu	76%	81%
	kobiety	przystanki i obiekty komunikacji miejskiej	64%	58%
		wszystkie środki publicznego transportu	78%	82%
NIEPALĄCY	mężczyźni	przystanki i obiekty komunikacji miejskiej	76%	82%
		wszystkie środki publicznego transportu	85%	88%
	kobiety	przystanki i obiekty komunikacji miejskiej	79%	82%
		wszystkie środki publicznego transportu	86%	86%

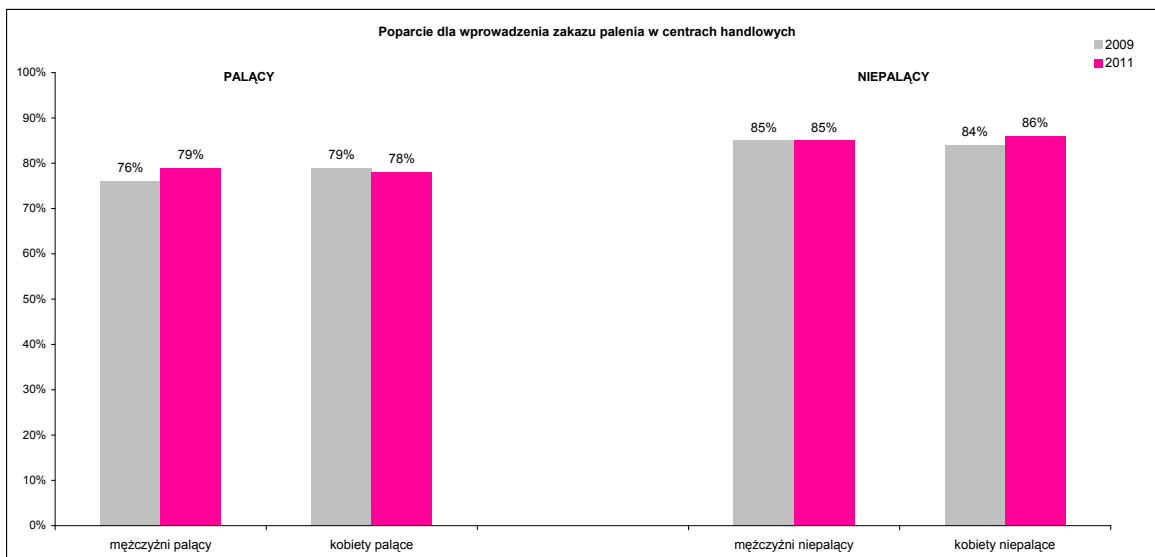
2.3.9 URZĘDY I INSTYTUCJE PAŃSTWOWE I SAMORZĄDOWE

Polacy w zdecydowanej większości popierają zakaz palenia w urzędach i instytucjach państwowych i samorządowych: 83% palących mężczyzn, 79% palących kobiet, 88% niepalących mężczyzn i 87% niepalących kobiet. Za zakazem tym badani opowiadają się obecnie podobnie często jak w 2009 roku.

2.3.10 CENTRA HANDLOWE

Przeważająca większość Polaków zgadza się, że w centrach handlowych palenie nie powinno być dozwolone. Zakaz palenia w tego typu obiektach popiera 79% palących mężczyzn, 78% palących kobiet, 85% niepalących mężczyzn i 86% niepalących kobiet. Odsetki te tylko nieznacznie różnią się od wyników uzyskanych przed wprowadzeniem zakazu palenia w miejscach publicznych.

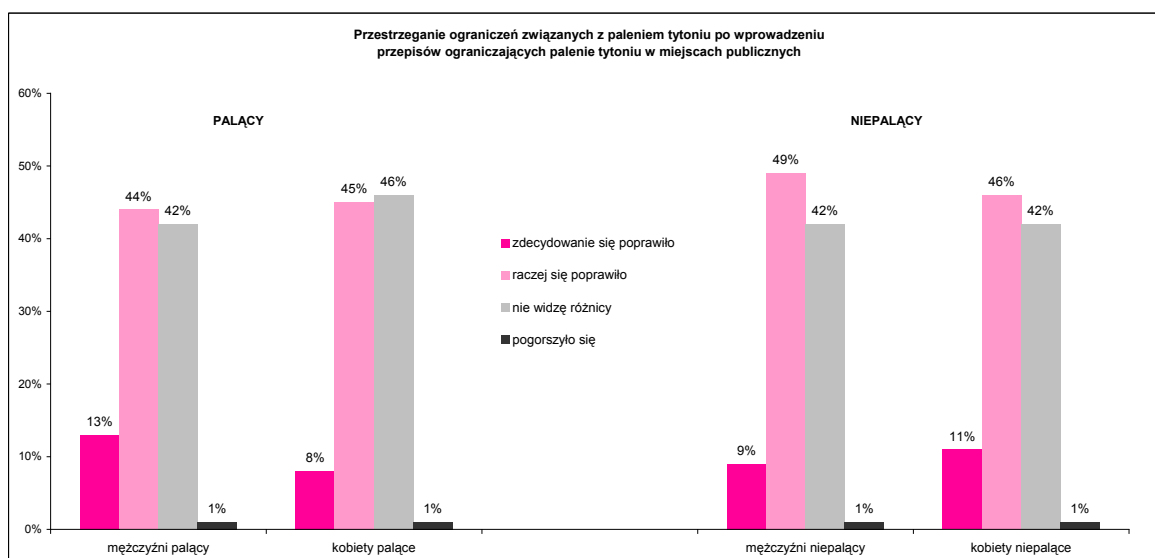

2.3.11 OCENA SKUTECZNOŚCI ZAKAZU PALENIA W MIEJSCACH PUBLICZNYCH

Po wprowadzeniu przepisów zakazujących palenia tytoniu w miejscach publicznych przestrzeganie związanych z tym ograniczeń zdecydowanie się poprawiło zdaniem: 13% palących mężczyzn, 8% palących kobiet, 9% niepalących mężczyzn i 11% niepalących kobiet.

Wyższy jest odsetek respondentów, którzy raczej dostrzegają poprawę w tym zakresie: 44% palących mężczyzn, 45% palących kobiet, 49% niepalących mężczyzn i 46% niepalących kobiet.

Znaczący odsetek Polaków stwierdza, że, jeśli chodzi o przestrzeganie ograniczeń w paleniu tytoniu, nic się nie zmieniło po wprowadzeniu zakazu palenia w miejscach publicznych: 42% palących mężczyzn, 46% palących kobiet, 42% niepalących mężczyzn i tyle samo niepalących kobiet.

2.3.12 MIEJSCA, W KTÓRYCH ZAKAZ NIE JEST PRZESTRZEGANY

Zarówno osoby palące, jak i niepalące dostrzegają, że są miejsca, w których zakaz palenia nie jest przestrzegany. Najczęściej jako takie miejsca wskazywane są przystanki i obiekty komunikacji miejskiej: 41% palących mężczyzn, 38% palących kobiet, 43% niepalących mężczyzn i 40% niepalących kobiet.

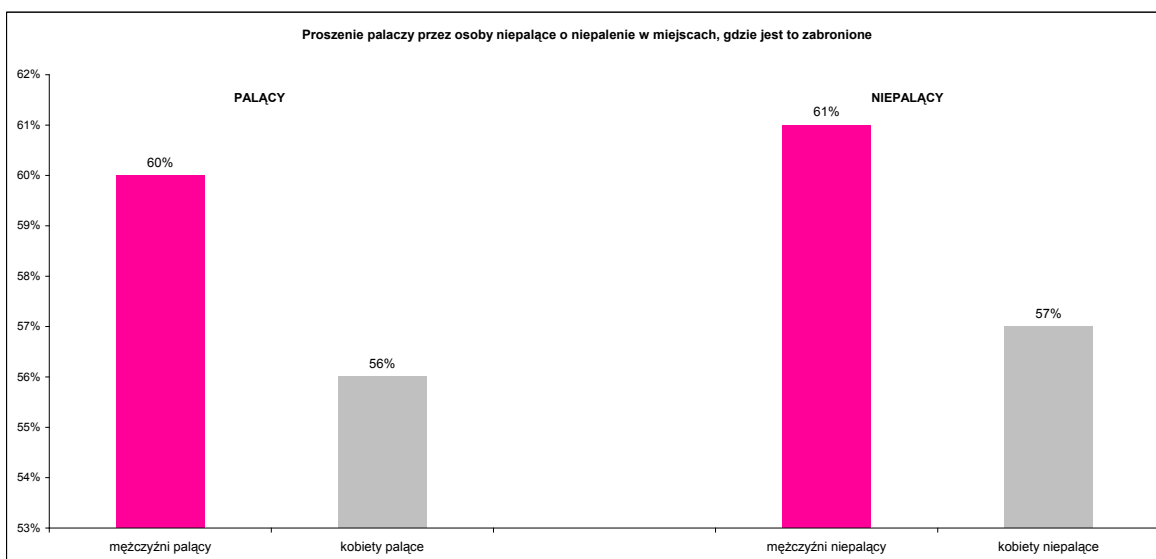
Innymi miejscami, gdzie zakaz stosunkowo często nie jest przestrzegany, są według respondentów: zakłady pracy (od 6% do 14% wskazań), bary i puby (od 10% do 20% wskazań), dyskoteki i kluby muzyczne (od 14% do 16%) oraz obiekty sportowe (od 4% do 13%).

Najrzadziej zakaz palenia łamany jest w centrach handlowych (od 1% do 3% wskazań), obiektach kulturalnych (od 1% do 3%) oraz obiektach rekreacyjno-wypoczynkowych (od 2% do 3%).

	PALĄCY		NIEPALĄCY	
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
zakład (miejsce pracy)	14%	6%	14%	7%
bar lub pub	18%	10%	20%	15%
kawiarnia	9%	5%	6%	7%
restauracja	7%	3%	5%	6%
dyskoteka/ klub muzyczny	14%	16%	16%	15%
centrum handlowe	3%	1%	3%	2%
obiekty kulturalne (kina, teatry)	2%	1%	3%	1%
obiekty rekreacyjno-wypoczynkowe	3%	2%	2%	2%
szkoła lub inna placówka edukacyjna	6%	3%	9%	5%
szpital/ inna placówka służby zdrowia	5%	4%	2%	4%
urzędy i instytucje państwowe	4%	3%	2%	2%
przystanki i obiekty komunikacji miejskiej	41%	38%	43%	40%
środki publicznego transportu	6%	6%	4%	3%
miejsce zabaw dzieci	6%	3%	3%	3%
obiekty sportowe, w tym stadiony	13%	7%	12%	4%
<i>nie wiem</i>	17%	16%	24%	27%
<i>we wszystkich są przestrzegane</i>	16%	25%	16%	16%

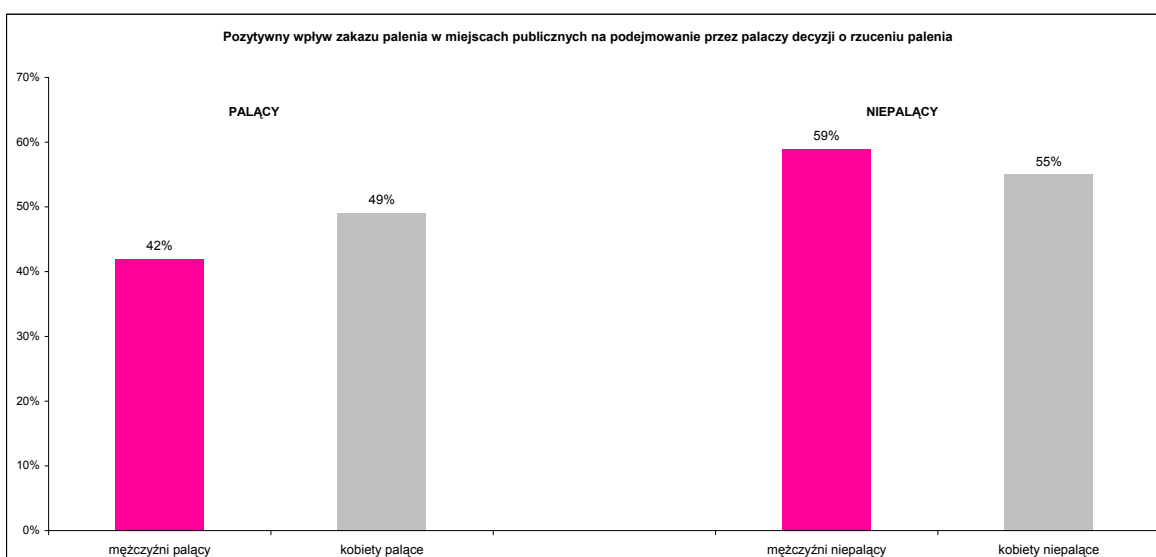
2.3.13 PROSZENIE OSÓB PALĄCYCH O NIEPALENIE W MIEJSCACH NIEDOZWOLONÝCH

Zarówno osoby palące, jak i niepalące dostrzegają, że po wprowadzeniu zakazu palenia w miejscach publicznych, niepalący częściej proszą palaczy o niepalenie tam, gdzie jest to zabronione. Mężczyźni (60% palących i 61% niepalących) zauważają to nieco częściej od kobiet (56% palących i 57% niepalących).

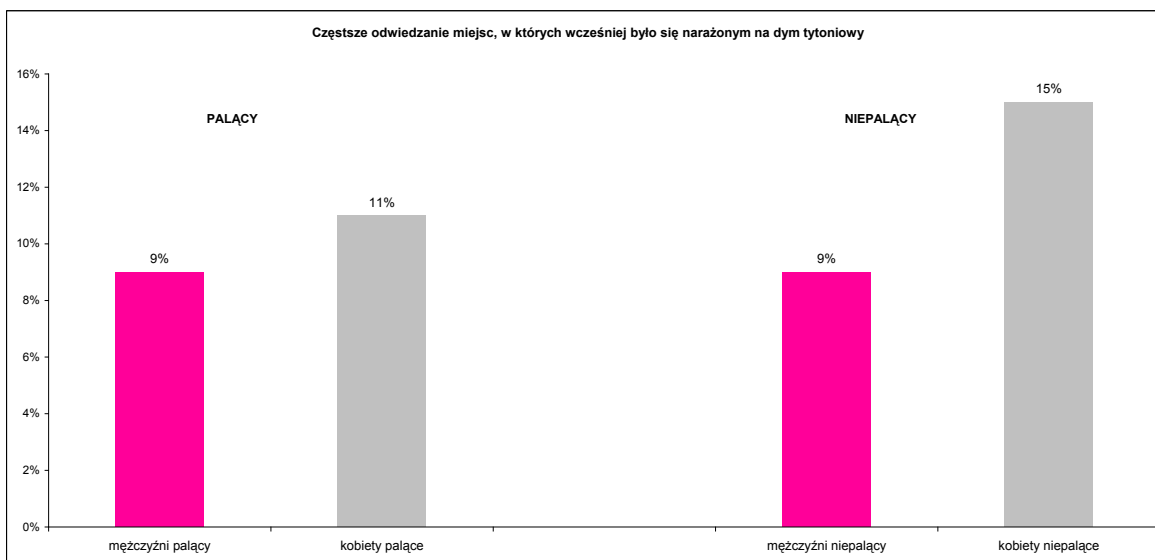
2.3.14 WPŁYW ZAKAZU PALENIA W MIEJSCACH PUBLICZNYCH NA DECYZJE OSÓB PALĄCYCH O RZUCENIU PALENIA

42% palących mężczyzn i 49% palących kobiet uważa, że zakaz palenie w miejscach publicznych może zachęcić osoby palące do podjęcia decyzji o rzuceniu palenia. Wśród niepalących wiara w pozytywny wpływ zakazu na decyzje o zaprzestaniu palenia, jest nawet wyższa. Opinię taką podziela 59% mężczyzn i 55% kobiet.

2.3.15 ODWIEDZANIE MIEJSC, W KTÓRYCH PRZED WPROWADZENIEM ZAKAZU BYŁO SIĘ NARAŻONYM NA DYM TYTONIOWY

Wprowadzenie zakazu palenia w miejscach publicznych miało dość ograniczony wpływ na częstsze odwiedzanie przez Polaków miejsc, w których wcześniej byli narażeni na dym tytoniowy. Częściej w takich miejscach bywa obecnie 15% kobiet niepalących i 11% palących, a wśród mężczyzn co jedenasty (9%) niezależnie od tego, czy pali, czy też nie.

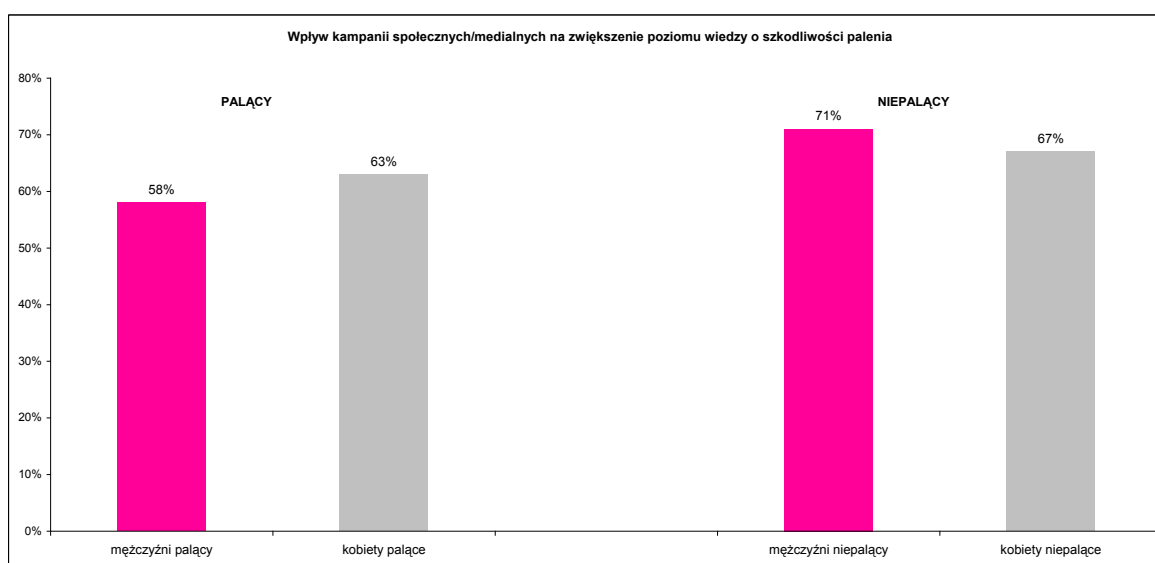
Częściej odwiedzane miejsca to przede wszystkim bary, puby, kawiarnie, restauracje, dyskoteki i kluby muzyczne, a w przypadku niepalących mężczyzn także obiekty sportowe i rekreacyjno-wypoczynkowe.

	PALĄCY		NIEPALĄCY	
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
bar, pub, klub nocny	56%	65%	66%	50%
kawiarnia, bistro, herbaciarnia	46%	34%	65%	44%
restauracja	23%	14%	29%	39%
dyskoteka, klub muzyczny	30%	28%	13%	24%
centrum handlowe	22%	-	4%	13%
teatr, kino, inna placówka kulturalna	7%	9%	-	11%
obiekt sportowy	4%	5%	28%	8%
obiekt rekreacyjno-wypoczynkowy	-	4%	28%	9%
inne miejsce	-	2%	-	5%

2.4 ANTYTYTONIOWE KAMPANIE SPOŁECZNE

2.4.1 OCENA WPŁYWU KAMPANII SPOŁECZNYCH NA ZWIĘKSZENIE SIĘ POZIOMU WIEDZY O SZKODLIWOŚCI PALENIA TYTONIU

Większość Polaków podziela opinię, że kampanie społeczne wpływają na zwiększenie się poziomu wiedzy o szkodliwości palenia. Nieco częściej zgadzają się z tym osoby niepalące: 71% mężczyzn i 67% kobiet niż palące: 58% mężczyzn i 63% kobiet.

2.4.2 ZNAJOMOŚĆ ANTYTYTONIOWYCH KAMPANII SPOŁECZNYCH

Dwie trzecie Polaków zna przynajmniej jedną antynikotynową kampanię społeczną. O żadnej z wymienionych nie słyszało 33% palących kobiet i mężczyzn, tyle samo niepalących mężczyzn oraz 36% niepalących kobiet.

Najbardziej znaną społeczną kampanią antynikotynową jest „Światowy Dzień Bez Tytoniu” – słyszało o nim 43% palących mężczyzn, 38% palących kobiet, 36% niepalących mężczyzn i 45% niepalących kobiet. Na drugim miejscu znalazła się kampania „Rzuć palenie razem z nami”, którą zna 29% palących mężczyzn, 34% palących kobiet, 26% niepalących mężczyzn i 27% niepalących kobiet.

Kampanię „Help: dla życia bez tytoniu” zna 13% palących mężczyzn, 15% palących kobiet oraz 19% niepalących niezależnie od płci. Jest to jedyna kampania, z którą zetknęło się więcej niepalących niż palących.

Kampanię „Lokal Bez Papierosa” zna 12% palących mężczyzn, 11% palących kobiet, 9% niepalących mężczyzn i 12% niepalących kobiet. O kampanii „Polska Bez Dymu” słyszało 12% palących mężczyzn, 10% palących kobiet, 9% niepalących mężczyzn i 13% niepalących kobiet.

„Wolni od dymu” to kampania antynikotynowa, którą zna od 5% wśród niepalących mężczyzn do 11% wśród palących kobiet. O kampanii „Papierosy pożerają Cię żywcem” słyszało od 4% wśród niepalących mężczyzn do 7% wśród mężczyzn palących, natomiast z kampanią „Odświeżamy nasze miasta” zetknęło się od 1% niepalących mężczyzn do 6% mężczyzn palących.

	PALĄCY		NIEPALĄCY	
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
Światowy Dzień Bez Tytoniu	43%	38%	36%	45%
Rzuć palenie razem z nami	29%	34%	26%	27%
Help: dla życia bez tytoniu	13%	15%	19%	19%
Lokal Bez Papierosa	12%	11%	9%	12%
Polska Bez Dymu	12%	10%	9%	13%
Wolni od dymu	10%	11%	5%	8%
Papierosy pożerają Cię żywcem	7%	5%	4%	5%
Odświeżamy nasze miasta: TOB3CIT (Tobacco Free Cities)	6%	2%	1%	3%
<i>Nie znam żadnej</i>	33%	33%	33%	36%

3. PODSUMOWANIE WYNIKÓW

- Codziennie pali tytoń prawie co trzeci (31%) Polak w wieku 15 i więcej lat. Odsetek osób przyznających się do nałogowego palenia nie zmienił się w sposób istotny w porównaniu z 2009 rokiem (29%).
- Kobiety palą wyraźnie rzadziej od mężczyzn – odpowiednio 23% i 39%.
- Wiek ma wpływ na rozpowszechnienie codziennego palenia. Odsetek palących wzrasta z wiekiem, najczęściej palą pięćdziesięciolatekowie – 53% mężczyzn i 37% kobiet. Odsetek palaczy spada po 60 roku życia (26% mężczyzn i 14% kobiet).
- Mieszkańcy największych miast (44% mężczyzn i 30% kobiet) palą częściej od mieszkańców wsi (38% mężczyzn i 20% kobiet).
- Najczęściej palą osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (57% mężczyzn i 38% kobiet), najrzadziej z wyższym (20% mężczyzn i 15% kobiet).
- Osoby w złej sytuacji materialnej (61% mężczyzn i 32% kobiet) palą dużo częściej od osób w dobrej sytuacji materialnej (25% mężczyzn i 13% kobiet).
- Okazjonalnie po papierosa sięga co setny (1%) mężczyzna i dwie na sto (2%) kobiet.
- 14% mężczyzn i 10% kobiet deklaruje, że chociaż obecnie nie palą, to palili regularnie w przeszłości.
- Mniej niż połowa (45%) mężczyzn i dwie trzecie (65%) kobiet nie pali i nie paliło regularnie w przeszłości.
- Na kontakt z dymem tytoniowym w domu narażona jest mniej niż co piąta osoba niepaląca (19% mężczyzn i 18% kobiet). W domach znacznego odsetka niepalących (54% mężczyzn i 46% kobiet) w ogóle się nie pali. Znacznie częściej pali się w domach palaczy (78% mężczyzn i 85% kobiet), choć również w domach części z nich nie pali się w ogóle (15% mężczyzn i 10% kobiet).
- Na bierne palenie w miejscu pracy mężczyźni narażeni są bardziej od kobiet, a palący częściej od niepalących. Pali się w pracy w obecności 41% palących mężczyzn i 23% palących kobiet w porównaniu do 19% mężczyzn i 7% kobiet niepalących.
- Osoby zmuszone do przebywania w zadymionych pomieszczeniach w miejscu pracy często odczuwają negatywne konsekwencje tego faktu – niepalący (47% mężczyzn i 71% kobiet) znacznie częściej od palaczy (36% mężczyzn i 43% kobiet).
- Na bierne palenie Polacy najbardziej narażeni są na przystankach komunikacji miejskiej (średnio 31%). Kontakt z dymem tytoniowym mają także w barach i pubach (20%), dyskotekach i klubach muzycznych (15%), zakładach pracy (14%) oraz kawiarniach (12%) i restauracjach (10%).
- Rzadko na bierne palenie narażeni są Polacy w szpitalach i innych placówkach służby zdrowia (4%), urzędach (4%), obiektach kulturalnych np. kinach i teatrach (5%), obiektach rekreacyjno-

wypoczynkowych (6%), centrach handlowych (6%), miejscach zabaw dzieci (6%), środkach publicznego transportu (7%), szkołach i innych placówkach edukacyjnych (8%) oraz obiektach sportowych (8%).

- Osoby palące są dużo bardziej od niepalących narażone na bierne palenie w zakładzie pracy. W innych przypadkach różnice między palącymi i niepalącymi nie są już tak wyraźne. Większe narażenie na kontakt z dymem tytoniowym w barach, kawiarniach, restauracjach i dyskotekach dotyczy jedynie palących mężczyzn, a nie odnosi się do kobiet.
- We wszystkich wymienionych w badaniu typach miejsc i obiektów narażenie na bierne palenie wyraźnie zmniejszyło się w porównaniu z 2009 rokiem – zarówno w przypadku osób palących, jak i niepalących.
- Duża grupa palaczy przyznaje się do tego, że zdarzyło im się palić w towarzystwie osób niepalących, przede wszystkim osób dorosłych (85% mężczyzn i 77% kobiet), ale także dzieci (50% mężczyzn i 48% kobiet), a nawet kobiet w ciąży (19% mężczyzn i 24% kobiet).
- Niemal wszyscy badani są świadomi szkodliwości biernego palenia – zarówno palacze, jak i osoby niepalące. Najczęściej Polacy przyznają, że bierne palenie jest szkodliwe (średnio 86%) i niebezpieczne dla dzieci (82%). Najrzadziej zgadzają się z tym, że może być przyczyną zawału serca (60%).
- 68% palących i 84% niepalących Polaków popiera wprowadzenie zakazu palenia we wszystkich miejscach, w których przebywają niepalący.
- Zakaz palenia w miejscach publicznych popierany jest przez większość Polaków. W najmniejszym stopniu opowiadają się oni za zakazem palenia w barach i pubach (średnio 66%), dyskotekach i klubach muzycznych (68%), kawiarniach (71%), restauracjach (73%), na przystankach komunikacji miejskiej (73%) oraz w miejscu pracy (74%).
- Większym poparciem cieszy się zakaz palenia w: miejscach zabaw dzieci (87%), placówkach służby zdrowia (86%), szkołach (86%), środkach publicznego transportu (85%), urzędach (85%), obiektach kulturalnych (84%), centrach handlowych (83%), obiektach sportowych (82%) oraz obiektach rekreacyjno-wypoczynkowych (82%).
- Palacze zgadzają się z osobami niepalącymi, co do konieczności zakazu palenia w placówkach służby zdrowia, szkołach i innych placówkach edukacyjnych, obiektach kulturalnych, sportowych i rekreacyjno-wypoczynkowych, miejscach zabaw dzieci, środkach transportu publicznego, urzędach oraz centrach handlowych.
- Natomiast w odniesieniu do barów i pubów, kawiarni, restauracji, dyskotek i klubów muzycznych, a także zakładów pracy i przystanków komunikacji miejskiej palacze rzadziej od niepalących popierają zakaz palenia (najmniej - 44% - jest za zakazem palenia w barach i pubach).

- W porównaniu z 2009 rokiem wzrosło poparcie dla zakazu palenia w miejscu pracy, barach i pubach, kawiarniach, restauracjach, dyskotekach i klubach muzycznych, obiektach sportowych oraz obiektach rekreacyjno-wypoczynkowych.
- Nie zmienił się za to poziom poparcia, już wcześniej wysoki zarówno wśród palaczy, jak i niepalących, dla zakazu palenia w placówkach służby zdrowia, szkołach i innych placówkach edukacyjnych, obiektach kulturalnych, miejscach zabaw dzieci, środkach transportu publicznego, a także urzędach i centrach handlowych.
- Szczególny przypadek stanowi zakaz palenia na przystankach komunikacji miejskiej – po wprowadzeniu ograniczeń palenia w miejscach publicznych popiera go mniej palaczy niż w 2009 roku.
- Co dziesiąty (10%) Polak stwierdza, że wprowadzenie przepisów ograniczających palenie tytoniu w miejscach publicznych zdecydowanie poprawiło przestrzeganie istniejących zakazów palenia. Według 46% badanych sytuacja pod tym względem raczej się poprawiła. 43% respondentów nie widzi różnicy, a według co setnego (1%) obecnie jest wręcz gorzej. Opinie osób palących i niepalących na ten temat są bardzo zbliżone.
- Zarówno osoby palące, jak i niepalące dostrzegają istnienie miejsc, w których zakaz palenia nie jest przestrzegany. Najczęściej jako takie miejsca wskazywane są przystanki i obiekty komunikacji miejskiej (41%), a także bary i puby (17%), dyskoteki i kluby muzyczne (15%) oraz zakłady pracy (10%).
- Najrzadziej zakaz palenia łamany jest w centrach handlowych, obiektach kulturalnych oraz obiektach rekreacyjno-wypoczynkowych (po 2%).
- Zarówno osoby palące, jak i niepalące (po 59%) dostrzegają, że po wprowadzeniu zakazu palenia w miejscach publicznych, niepalący częściej proszą palaczy o niepalenie tam, gdzie jest to zabronione.
- 45% palących uważa, że zakaz palenia w miejscach publicznych może zachęcić osoby palące do podjęcia decyzji o rzuceniu palenia. Wśród niepalących wiara w pozytywny wpływ zakazu na decyzje o zaprzestaniu palenia jest nawet wyższa (57%).
- Wprowadzenie zakazu palenia w miejscach publicznych miało dość ograniczony wpływ na częstotliwość odwiedzania przez Polaków miejsc, w których wcześniej byli narażeni na dym tytoniowy. Częściej zaczęło w nich bywać 12% badanych – 10% palących i 13% niepalących.
- Częściej odwiedzane miejsca to przede wszystkim bary, puby, kawiarnie, restauracje, dyskoteki i kluby muzyczne, a w przypadku niepalących mężczyzn także obiekty sportowe i rekreacyjno-wypoczynkowe.
- Polacy zgadzają się, że antynikotynowe kampanie społeczne mogą mieć wpływ na zwiększenie wiedzy o szkodliwości palenia. Nieco częściej opinię tę podzielają osoby niepalące (69%) niż palące (60%).

- Dwie trzecie Polaków zna przynajmniej jedną antynikotynową kampanię społeczną. Najwięcej osób (41%) zetknęło się ze „Światowym Dniem Bez Tytoniu”. W dalszej kolejności wymieniane są „Rzuć palenie razem z nami” (28%), „Help: dla życia bez tytoniu” (17%), „Lokal Bez Papierosa” (11%) oraz „Polska Bez Dymu” (11%). Najrzadziej badani zetknęli się z kampaniami: „Wolni od dymu” (8%), „Papierosy pożerają Cię żywcem” (5%) i „Odświeżamy nasze miasta: TOB3CIT” (3%).

4. WNIOSKI

- Po wprowadzeniu ograniczeń palenia w miejscach publicznych odsetek osób palących nie zmienił się w sposób istotny. Być może okres obowiązywania zakazu jest na razie zbyt krótki, by mógł wpłynąć na podejmowanie przez palących decyzji o zerwaniu z nałogiem.
- Wydaje się, że zakaz palenia, co prawda nie miał wpływu na zachowania palaczy, jednak wpłynął na ich postawy – w coraz większym stopniu zgadzają się oni na ograniczanie palenia w obecności osób niepalących.
- Po wprowadzeniu zakazu rośnie poparcie ograniczania palenia w miejscach publicznych.
- Na podstawie wyników badania można wskazać miejsca, takie jak szkoły, placówki służby zdrowia, place zabaw dla dzieci, urzędy, co do których niemal wszyscy respondenci, zarówno palący, jak i niepalący, zgadzają się, że nie należy w nich palić.
- Osoby palące nadal nie zgadzają się z niepalącymi, jeśli chodzi o zakaz palenia w miejscach takich jak przystanki komunikacji miejskiej, bary, puby i dyskoteki.
- Ogólnie jednak palący w większości popierają zakaz palenia w miejscach publicznych, co może mieć związek z akceptacją konieczności ograniczenia palenia w obecności niepalących wynikającą z wysokiej świadomości szkodliwości biernego palenia.
- Wyniki badania wskazują ponadto na skuteczność wprowadzonego zakazu palenia w zmniejszeniu narażenia Polaków na bierne palenie, w szczególności w miejscu pracy oraz w lokalach gastronomicznych.

5. MAKSYMALNY BŁĄD POMIARU

wiarygodność:	0,95	Wielkość frakcji:											
		1%	3%	5%	10%	15%	20%	25%	30%	35%	40%	45%	50%
Wielkość próby													
50		2,8%	4,7%	6,0%	8,3%	9,9%	11,1%	12,0%	12,7%	13,2%	13,6%	13,8%	13,9%
100		2,0%	3,3%	4,3%	5,9%	7,0%	7,8%	8,5%	9,0%	9,3%	9,6%	9,8%	9,8%
150		1,6%	2,7%	3,5%	4,8%	5,7%	6,4%	6,9%	7,3%	7,6%	7,8%	8,0%	8,0%
200		1,4%	2,4%	3,0%	4,2%	4,9%	5,5%	6,0%	6,4%	6,6%	6,8%	6,9%	6,9%
250		1,2%	2,1%	2,7%	3,7%	4,4%	5,0%	5,4%	5,7%	5,9%	6,1%	6,2%	6,2%
300		1,1%	1,9%	2,5%	3,4%	4,0%	4,5%	4,9%	5,2%	5,4%	5,5%	5,6%	5,7%
350		1,0%	1,8%	2,3%	3,1%	3,7%	4,2%	4,5%	4,8%	5,0%	5,1%	5,2%	5,2%
400		1,0%	1,7%	2,1%	2,9%	3,5%	3,9%	4,2%	4,5%	4,7%	4,8%	4,9%	4,9%
450		0,9%	1,6%	2,0%	2,8%	3,3%	3,7%	4,0%	4,2%	4,4%	4,5%	4,6%	4,6%
500		0,9%	1,5%	1,9%	2,6%	3,1%	3,5%	3,8%	4,0%	4,2%	4,3%	4,4%	4,4%
550		0,8%	1,4%	1,8%	2,5%	3,0%	3,3%	3,6%	3,8%	4,0%	4,1%	4,2%	4,2%
600		0,8%	1,4%	1,7%	2,4%	2,9%	3,2%	3,5%	3,7%	3,8%	3,9%	4,0%	4,0%
650		0,8%	1,3%	1,7%	2,3%	2,7%	3,1%	3,3%	3,5%	3,7%	3,8%	3,8%	3,8%
700		0,7%	1,3%	1,6%	2,2%	2,6%	3,0%	3,2%	3,4%	3,5%	3,6%	3,7%	3,7%
750		0,7%	1,2%	1,6%	2,1%	2,6%	2,9%	3,1%	3,3%	3,4%	3,5%	3,6%	3,6%
800		0,7%	1,2%	1,5%	2,1%	2,5%	2,8%	3,0%	3,2%	3,3%	3,4%	3,4%	3,5%
850		0,7%	1,1%	1,5%	2,0%	2,4%	2,7%	2,9%	3,1%	3,2%	3,3%	3,3%	3,4%
900		0,7%	1,1%	1,4%	2,0%	2,3%	2,6%	2,8%	3,0%	3,1%	3,2%	3,3%	3,3%
950		0,6%	1,1%	1,4%	1,9%	2,3%	2,5%	2,8%	2,9%	3,0%	3,1%	3,2%	3,2%
1000		0,6%	1,1%	1,4%	1,9%	2,2%	2,5%	2,7%	2,8%	3,0%	3,0%	3,1%	3,1%
1050		0,6%	1,0%	1,3%	1,8%	2,2%	2,4%	2,6%	2,8%	2,9%	3,0%	3,0%	3,0%
1100		0,6%	1,0%	1,3%	1,8%	2,1%	2,4%	2,6%	2,7%	2,8%	2,9%	2,9%	3,0%
1150		0,6%	1,0%	1,3%	1,7%	2,1%	2,3%	2,5%	2,6%	2,8%	2,8%	2,9%	2,9%
1200		0,6%	1,0%	1,2%	1,7%	2,0%	2,3%	2,5%	2,6%	2,7%	2,8%	2,8%	2,8%
1250		0,6%	0,9%	1,2%	1,7%	2,0%	2,2%	2,4%	2,5%	2,6%	2,7%	2,8%	2,8%
1300		0,5%	0,9%	1,2%	1,6%	1,9%	2,2%	2,4%	2,5%	2,6%	2,7%	2,7%	2,7%
1350		0,5%	0,9%	1,2%	1,6%	1,9%	2,1%	2,3%	2,4%	2,5%	2,6%	2,7%	2,7%
1400		0,5%	0,9%	1,1%	1,6%	1,9%	2,1%	2,3%	2,4%	2,5%	2,6%	2,6%	2,6%
1450		0,5%	0,9%	1,1%	1,5%	1,8%	2,1%	2,2%	2,4%	2,5%	2,5%	2,6%	2,6%

6. KONTROLA REALIZACJI I JAKOŚCI BADANIA W TNS OBOP

TNS OBOP posiada ogólnopolską sieć doświadczonych, wieloletnich współpracowników terenowych – koordynatorów i ankieterów. Niezależnie od typu badania czy stosowanej metody badawczej, TNS OBOP poświęca wiele uwagi zagadnieniom kontroli sieci ankieterskiej. Proces ten jest wieloetapowy i zaczyna się jeszcze przed rozpoczęciem badania:

- I etap kontroli: odpowiedni dobór pracowników terenowych, czyli staranna rekrutacja ankieterów i koordynatorów szczególnie pod względem posiadanych predyspozycji do wykonywania tego rodzaju pracy;
- II etap kontroli: szkolenia zarówno ogólne - dotyczące podstawowych zasad pracy ankieterskiej, jak i szczegółowe – organizowane na potrzeby konkretnych projektów badawczych;
- III etap kontroli: kontrola terenowa po przeprowadzeniu badania w stosunku do pomiarów realizowanych bezpośrednio w terenie bez względu na wykorzystaną technikę.

Kontrola terenowa spełnia dwa podstawowe cele:

- **poznawczy**, pozwalający dowiedzieć się jak pracują ankieterzy, jak są postrzegani przez respondentów, jak respondenci odbierają badania i jaki jest ich stosunek do badań oraz jakie błędy są najczęściej popełniane;
- **pragmatyczny**, służący ocenie pracy ankieterów, wykrywaniu nieprawidłowości i uchybień w ich działalności, minimalizowaniu błędów poprzez doszkalanie oraz stosowanie systemu kar i nagród.

Nadrzędnym celem kontroli badań jest **utrzymanie i zapewnienie wysokiej jakości i rzetelności badań**. Dobór ankieterów do kontroli, przede wszystkim terenowej, dokonuje się według kryteriów doboru celowego z elementami doboru losowego. Jednostką analizy jest ankieter, a następnie region. Kontrolę realizuje się przy użyciu odpowiednich kwestionariuszy kontrolnych:

- bezpośrednio przez sieć kontrolerów regionalnych i wysyłanych z Warszawy,
- telefonicznie przez kontrolerów operujących z Warszawy.

Narzędziem pomocniczym w procesie kontroli bezpośredniej i pośredniej jest stały **monitoring badań** ze względu na:

- liczbę ankieterów zaangażowanych w badanie,
- liczbę wywiadów zrealizowanych przez danego ankietera,
- datę przeprowadzenia i czas rozpoczęcia wywiadu
- liczbę odmów,

- liczbę odebranych kart zapowiednich na poziomie ankietera, regionu oraz całego badania.

W przypadku badań prowadzonych techniką CATI zasadniczym elementem kontroli jest nadzór systemu NIPO nad realizacją badania, który zapewnia 100% poprawności realizacji wywiadu, nie pozwalając ankieterom na pominięcie czy też przeciwnie – zadanie niepotrzebnych pytań. NIPO kontroluje czas realizacji ankiety, a nawet kolejność zaznaczania odpowiedzi w pytaniach wieloodpowiedziowych. System pilnuje również poprawności doboru respondenta, nie pozwalając na realizację badania z niewłaściwą osobą.

TNS OBOP wszystkie projekty badawcze realizuje zgodnie ze standardami przyjętymi przez OFBOR. W 2000 roku jako jedni z pierwszych przystąpiliśmy do Programu Kontroli Jakości Pracy ankietera.

7. KWESTIONARIUSZ

Porozmawiajmy o Pana(i) zachowaniach zdrowotnych. Chcielibyśmy zapytać Pana(ią) o palenie papierosów.			
1. Czy w ciągu swojego życia wypalił(a) P. co najmniej 100 papierosów (fajek, cygar, cygaretek)?	1. tak 2. nie ⇒ proszę przejść do pyt. 5		
2. Czy obecnie pali P. tytoń?	1. tak 2. nie		
3. Czy w ciągu ostatnich 6 miesięcy palił(a) P. tytoń codziennie?	1. tak 2. nie		
4. Czy zdarza się lub zdarzało, że palił(a) P. w obecności:	1. dorosłych osób niepalących tak nie 2. dzieci tak nie 3. kobiet w ciąży tak nie		
5. Czy w P. domu w P. obecności pali się tytoń?	1. tak 2. nie, w mojej obecności nie pali się tytoniu 3. w moim domu panuje całkowity zakaz palenia tytoniu		
6. Czy w pomieszczeniu, w którym P. pracuje w P. obecności pali się tytoń?	tak nie ⇒ proszę przejść do pyt. 8 w moim zakładzie pracy panuje całkowity zakaz palenia tytoniu nie pracuję zawodowo		
7. Czy odczuwa P. negatywny wpływ przebywania w zadymionym pomieszczeniu miejsca pracy na swoje zdrowie?	1. tak 2. nie		
8. Czy przebywając w ostatnim miesiącu w wymienionych miejscach był(a) tam P. narażony(a) na bierne palenie?	1. zakład (miejsce) pracy 2. bar lub pub 3. kawiarnia 4. restauracja 5. dyskoteka / klub muzyczny 6. centrum handlowe 7. obiekty kulturalne (kina, teatry) 8. obiekty rekreacyjno-wypoczynkowe 9. szkoła lub inna placówka edukacyjna 10. szpital / inna placówka służby zdrowia 11. urzędy i instytucje państwowe 12. przystanki i obiekty komunikacji miejskiej 13. środki publicznego transportu 14. miejsca zabaw dzieci 15. obiekty sportowe, w tym stadiony	tak nie tak nie tak nie tak nie tak nie tak nie tak nie tak nie tak nie tak nie tak nie tak nie tak nie tak nie tak nie	
9. W listopadzie 2010 roku w Polsce zaostbrono przepisy dotyczące palenia tytoniu w miejscach publicznych. Czy popiera P. wprowadzenie zakazu palenia tytoniu w wymienionych miejscach?	1. zakład (miejsce) pracy 2. bar lub pub 3. kawiarnia 4. restauracja 5. dyskoteka / klub muzyczny 6. centrum handlowe 7. obiekty kulturalne (kina, teatry) 8. obiekty rekreacyjno-wypoczynkowe 9. szkoła lub inna placówka edukacyjna 10. szpital / inna placówka służby zdrowia 11. urzędy i instytucje państwowe 12. przystanki i obiekty komunikacji miejskiej 13. środki publicznego transportu 14. miejsca zabaw dzieci 15. obiekty sportowe, w tym stadiony 16. wszystkie miejsca publiczne, gdzie przebywają osoby niepalące	tak nie tak nie tak nie tak nie tak nie tak nie tak nie tak nie tak nie tak nie tak nie tak nie tak nie tak nie tak nie tak nie	
10. Czy P. zdaniem po wprowadzeniu przepisów ograniczających palenie tytoniu w miejscach publicznych poprawiło się przestrzeganie ograniczeń związanych z paleniem tytoniu w	1. tak, zdecydowanie poprawiło się 2. tak, raczej poprawiło 3. nie widzę różnicy 4. raczej pogorszyło się 5. zdecydowanie pogorszyło się		

miejscach publicznych?	
11. W których z wymienionych miejsc publicznych P. zdaniem nadal nie przestrzega się zakazu palenia tytoniu	1. zakład (miejsce) pracy 2. bar lub pub 3. kawiarnia 4. restauracja 5. dyskoteka / klub muzyczny 6. centrum handlowe 7. obiekty kulturalne (kina, teatry) 8. obiekty rekreacyjno-wypoczynkowe 9. szkoła lub inna placówka edukacyjna 10. szpital / inna placówka służby zdrowia 11. urzędy i instytucje państwowe 12. przystanki i obiekty komunikacji miejskiej 13. środki publicznego transportu 14. miejsca zabaw dzieci 15. obiekty sportowe, w tym stadiony
12. Czy według P. dzisiaj częściej niż kilka lat temu zdarza się, że osoby niepalące proszą palaczy o niepalenie w miejscach, gdzie jest to zabronione?	1. tak 2. nie
13. Czy P. zdaniem wprowadzanie zakazu palenia tytoniu w miejscach publicznych i zakładach pracy sprzyja podejmowaniu przez palaczy decyzji o rzuceniu palenia	1. tak 2. nie
14. Czy po wprowadzeniu zakazu palenia częściej chodzi P. do miejsc, gdzie wcześniej był (a) P. narażony(a) na dym tytoniowy?	1. tak 2. nie ⇒ <i>proszę przejść do pyt. 16</i>
15. Jeśli tak, jakie to są miejsca? <i>Proszę podkreślić właściwe miejsca. Możliwe kilka odpowiedzi.</i>	1. bar, pub, klub nocny 2. kawiarnia, bistro, herbaciarnia 3. restauracja 4. dyskoteka, klub muzyczny 5. centrum handlowe 6. teatr, kino, inna placówka kulturalna 7. obiekt sportowy 8. obiekt rekreacyjno-wypoczynkowy 9. inne miejsce. Jakie?
16. Proszę zaznaczyć stwierdzenia, z którymi się Pan(i) zgadza. <i>Możliwe kilka odpowiedzi.</i>	1. Bierne palenie jest szkodliwe 2. Bierne palenie nie jest niebezpieczne dla dzieci 3. Bierne palenie powoduje raka płuca 4. Bierne palenie jest niebezpieczne dla kobiet w ciąży 5. Bierne palenie jest przyczyną zawału serca
17. Czy P. zdaniem kampanie społeczne/ medialne wpływają na zwiększenie poziomu wiedzy o szkodliwości palenia tytoniu? <i>Możliwe kilka odpowiedzi.</i>	1. tak 2. nie 3. nie wiem
18. Proszę zaznaczyć znane P. antytytoniowe kampanie społeczne	1. Lokal Bez Papierosa 2. Help - dla życia bez tytoniu 3. Rzuć palenie razem z nami 4. Odświeżamy nasze miasta. TOB3CIT (Tobacco Free Cities) 5. Światowy Dzień Bez Tytoniu 6. Papierosy pożerają Cię żywcem 7. Wolni od dymu – kampania nt. wejścia w życie nowelizacji ustawy antytytoniowej